

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA PEDAGOGIKY

**Spolupráce rodiny a mateřské školy při
výchově dvouletých dětí**

Bakalářská práce

Kateřina Mašková

Předškolní a mimoškolní pedagogika, Učitelství pro mateřské školy

Vedoucí práce: PhDr. Dagmar Šafránková, Ph.D.

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 9. dubna 2020

.....
Kateřina Mašková

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kateřina MAŠKOVÁ**
Osobní číslo: **P17B0262P**
Studijní program: **B7531 Předškolní a mimoškolní pedagogika**
Studijní obor: **Učitelství pro mateřské školy**
Téma práce: **Spolupráce rodiny a mateřské školy při výchově dvouletých dětí**
Zadávací katedra: **Katedra pedagogiky**

Zásady pro vypracování

1. Zpracování projektu práce
2. Sběr a analýza odborné literatury
3. Realizace projektu práce
4. Závěry a doporučení pro praxi
5. Zpracování a odevzdání BP i v elektronické podobě

Mgr. Milan Fudera, Ph.D.
vedoucí katedry

Mgr. Miroslav Randa, Ph.D.
děkan

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.

GAVORA, Peter. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.

SVOBODOVÁ, Eva. Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-774-9.

SPLAVCOVÁ, Hana a Jana KROPÁČKOVÁ. Vzdělávání dětí od dvou let v MŠ. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1042-9.

SPLAVCOVÁ, Hana a Jana KROPÁČKOVÁ. Dvouleté děti v předškolním vzdělávání. Praha: Raabe, 2016. ISBN 978-80-7496-270-7.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Dagmar Šafránková, Ph.D.

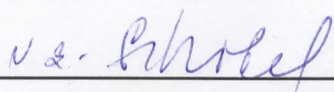
Katedra pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce:

14. června 2019

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. června 2020

RNDr. Miroslav Randa, Ph.D.

děkan

Mgr. Milan Podpera, Ph.D.

vedoucí katedry

Obsah

Seznam zkratk	3
Úvod	4
1 Vývoj dvouletého dítěte	5
1.1 Hrubá a jemná motorika dvouletého dítěte	5
1.2 Rozvoj řeči a kognitivní vývoj dvouletého dítěte	6
1.3 Emoční vývoj, socializace a vývoj hry u dvouletého dítěte	8
1.4 Sebeobsluha u dvouletého dítěte	8
2 Institucionální péče o dvouleté děti, výchova a vzdělávání dvouletých dětí	10
2.1 Historie institucionální péče	10
2.2 Současná péče o dvouleté děti	11
3 Podmínky předškolního vzdělávání a výchovy dvouletých dětí	14
3.1 Věcné podmínky	15
3.2 Životospráva	16
3.3 Psychosociální podmínky	17
3.4 Organizace vzdělávání dvouletých dětí	18
3.5 Řízení mateřské školy, personální a pedagogické zajištění	18
4 Spolupráce rodiny a mateřské školy při výchově dvouletých dětí	19
4.1 Adaptace dvouletého dítěte	20
4.2 Komunikace s rodiči a možnosti spolupráce	21
5 Teoretická východiska pro praktickou část	23
6 Výzkumná sonda do praxe mateřských škol	24
6.1 Stanovení dílčích cílů a výzkumných otázek	24
6.2 Charakteristika výzkumného vzorku	24
6.3 Předvýzkum	31
6.4 Výzkumná metoda	31
6.5 Analýza výzkumné sondy do praxe mateřských škol	32
6.5.1 Vyhodnocení dotazníků pro učitele MŠ	32
6.5.2 Vyhodnocení dotazníků pro rodiče dvouletých dětí	45
6.6 Závěry praktické části práce	50
6.6.1 Obsahový závěr	50
6.6.2 Metodologický závěr	51
6.6.3 Praktický závěr	51
Závěr	53
Resumé	54
Summary	55
Seznam literatury	56

Elektronické zdroje.....	58
Seznam obrázků, tabulek a grafů.....	59
Seznam příloh.....	61

Seznam zkratek

MŠ – Mateřská škola

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

ČR – Česká republika

ŠVP – Školní vzdělávací program

TVP – Třídní vzdělávací program

RVP PV – Rámcový vzdělávací program předškolního vzdělávání

Úvod

Zařazení dvouletých dětí do předškolního zařízení je v dnešní době velké téma. Hlavním důvodem, proč rodiče umisťují své dvouleté děti do mateřské školy, případně mikrojeslí nebo dětské skupiny, je nejspíše návrat matky do zaměstnání. Podle mého názoru patří dvouleté dítě hlavně do náruče právě matky, ale když už se tedy dostane do mateřské školy, mělo by s ním být zacházeno s láskou a dostatečnou péčí.

Cílem práce bude zjistit, v jaké míře spolupracují rodiče s mateřskou školou při výchově dvouletých dětí, v jaké formě probíhá adaptace takto malých dětí v mateřské škole a jaké jsou podmínky v České republice pro výchovu a vzdělávání dvouletých dětí v mateřské škole.

V teoretické části bude popsána charakteristika dvouletých dětí, včetně biologické, emocionální, sociální a kognitivní složky. Dále podmínky předškolního vzdělávání dvouletých dětí, institucionální vzdělávání dvouletých dětí (mikrojesle, dětské skupiny, mateřské školy) a v neposlední řadě právě spolupráce rodiny a mateřské školy při výchově dvouletých dětí.

Pro praktickou část bude použita jako metoda dotazník. Dotazníky jsou vytvořeny dva, jeden pro rodiče dvouletých dětí a druhý pro učitele/učitelky mateřských škol, kteří mají v péči dvouleté děti. Dotazníky se budeme snažit zjistit, v jaké míře rodiče a mateřská škola spolupracují nebo jak probíhá vzdělávání a výchova dvouletých dětí v mateřské škole.

V tomto výzkumu budou použity deskriptivní a relační výzkumné otázky. Dotazníky budou vyhodnocovány kvantitativně s kvalitativním komentářem.

1 Vývoj dvouletého dítěte

Z hlediska vývojové psychologie se podle Vágnerové (2000), Langmeiera, Krejčířové (2006) i podle Čápa, Mareše (2001) řadí dvouleté dítě do batolecího období. Toto období probíhá od 1 roku do 3 let života dítěte. V následujících podkapitolách bude vývoj dvouletého dítěte podrobněji analyzován v několika oblastech – hrubá motorika, jemná motorika, rozvoj řeči, kognitivní vývoj, emoční vývoj, socializace a vývoj hry, sebeobsluha.

1.1 Hrubá a jemná motorika dvouletého dítěte

„Sloveso batolit se vyjadřuje neobratnou, nejistou, kolébatou chůzí. Přesto je to chůze, která je pro dítě velkým ziskem, dokáže se totiž přiblížit k předmětům nebo se naopak od nich vzdálit. Dítě tak získává určitou samostatnost, autonomii, a to je klíčovým momentem tohoto období (Čáp, Mareš, 2001, s. 225).“ Začátkem prvního roku tedy dítě dělá první krůčky. Kolem patnáctého měsíce dítě začíná experimentovat s běháním, většinou se to neobejde bez pádu. Postupem času si je dítě jistější a jistější a ve dvou letech běhá téměř bez spadnutí. Dokáže se také zastavit nebo změnit směr běhu. Dobře si také dovede poradit s nerovností terénu, včetně překročení prahu. Chůze do schodů je složitější částí ve vývoji hrubé motoriky, kterou dítě perfektně zvládne až okolo tří let. Nejdříve batole zkouší do schodů lézt, až kolem jednoho a půl roku je vyleze nahoru, pokud ho dospělý vede za ruku. Další fází je zdolání schodů směrem nahoru bez přidržování a s přisunováním nohou, kterou dítě zvládne ve dvou letech. Poslední fází je chůze ze schodů dolů, kterou zvládne dítě až okolo tří let (Langmeier, Krejčířová, 2006).

Do tří let života se dítě také naučí skákat snožmo, jezdit na tříkolce nebo se pohybovat na prolézačkách na dětském hřišti. Pokud nemá dítě dostatek vhodných podnětů k pohybovým aktivitám, může to mít negativní vliv na další motorický vývoj.

S rozvojem hrubé motoriky také souvisí schopnost dítěte ovládat vyměšování. Není nutné dítě nutit chodit na nočník, musí na to být dostatečně biologicky a emočně zralé. Mohlo by se stát, že u dítěte dojde ke znechucení a naučení této dovednosti by se zbytečně oddálilo. Většina dětí se naučí chodit na nočník mezi 18. a 30. měsícem (Vágnerová, 2000).

Pro rozvoj hrubé motoriky bychom měli do činností dětí zařazovat chůzi, běh, pohybové hry, rytmická cvičení nebo rehabilitační tělocvik. Do her zařazujeme manipulaci s míčem (házení, kopání), ale i jiné cvičební pomůcky, například ringo kroužek, gymball, overball, obruče apod.

U jemné motoriky, tedy u pohybů rukou a prstů při uchopování, pouštění a manipulování, dochází ke zdokonalení. Zatímco v kojeneckém období dítě dobře uchopí předmět, ale pouštění má formu vyhadzování, v batolecím období je pouštění jemnější a lépe načasované (Langmeier, Krejčířová, 2006). Jemná motorika je závislá na správném vývoji hrubé motoriky, protože pohyby při psaní a kreslení vycházejí z pohybu velkých kloubů, tedy hrubé motoriky. Tím pádem dokáže batole postavit dvě kostky na sebe. V patnácti měsících dítě postaví věž ze tří kostek, v osmnácti měsících ze čtyř, ve dvou letech z osmi a ve třech letech až z deseti kostek.

Pokroky v jemné motorice lze pozorovat na pokusech o čmárání. Čmáranice je první fáze ve vývoji kresby a spadá do batolecího období. Dítě si nejdříve osvojuje činnost kreslení pomocí úderů tužky do papíru, později začne vytvářet krátké tahy. Ve dvou letech dítě dokáže napodobit linku, na konci batolecího období je schopno napodobit kruh, případně křížek, a už se objevuje dospělý úchop tužky (Langmeier, Krejčířová, 2006).

Základem správného úchopu jsou silné trojúhelníkovité tužky s výraznou barevnou stopou (dítě by mělo vidět, co kreslí, aby ho to motivovalo k dalším pokusům).

Pro rozvoj jemné motoriky bychom měli do činností dětí zařazovat lepení, stříhání, navlékání korálků, modelování, puzzle, stavebnice nebo prstová cvičení.

Stejně jako je jemná motorika závislá na správném vývoji motoriky hrubé, tak oromotorika (pohyby mluvidel) je závislá na správném vývoji jemné motoriky. Je tomu tak proto, že koordinace ruka-oko je nezbytným předpokladem pro čtení a psaní.

1.2 Rozvoj řeči a kognitivní vývoj dvouletého dítěte

S již výše zmíněnou oromotorikou úzce souvisí řeč. Je to oblast, ve které také dochází k velkému pokroku. V batolecím období se rozšiřuje jak pasivní slovní zásoba (výrazy, kterým dítě rozumí, chápe je), tak aktivní slovní zásoba (slova, která dítě aktivně používá). Už koncem prvního roku dítě rozumí řeči a dává to najevo tím, že vykoná nějakou jednoduchou reakci na výzvu doprovázenou gestem nebo mimikou, například „pápá“, „paci-paci“, „ne-ne“. Dokáže spoustu předmětů na pokyn vyhledat očima. Na konci prvního roku života se také objevují první slůvka. Většinou se jedná o slova, kterým rozumí jen rodič a kterými si dítě něco žádá. Často to jsou výrazy napodobující různé zvuky a hlasy (Langmeier, Krejčířová, 2006). Dítě začíná chápat, že každá věc má své pojmenování, a tak se na všechno ptá „Co to je?“. Poté postupně dochází ke spojování slov do kratičkových vět (Čáp, Mareš, 2001). Kolem druhého roku dítě pojmenuje předměty, osoby i zvířata. O rok

později dítě dokáže popsat, co kdo na obrázku dělá, zopakovat říkanku nebo zazpívat jednoduchou písničku.

„U dítěte se můžeme setkat s tak zvanou egocentrickou řečí. K té dochází v momentě, kdy si dítě povídá samo se sebou, komentuje, co dělá, nebo si jen tak pozpěvuje. Dítě tedy nevede rozhovor s ostatními a jeho řeč neplní komunikační, tzv. dorozumívací funkci. Kromě této funkce má řeč i funkci regulační, tzn. dítě pomocí hlasité řeči usměrňuje své chování (Gregor, Kropáčková, 2016, s. 98).“ Je nesmírně důležité být dítěti dobrým mluvním vzorem. Musíme mu dávat najevo, že nás zajímá, co říká, že mu nasloucháme. Dítě od nás okoukává pohyby úst, mimiku, gesta, proto je při rozhovoru vhodné se k dítěti sklonit, aby vidělo náš obličej (Gregor, Kropáčková, 2016).

Vývoj řeči ovlivňuje několik faktorů. Mezi pozitivní faktory patří například adekvátní vývoj dítěte v oblasti tělesné, motorické, mentální a smyslové, dále správný mluvní vzor, podnětné prostředí, prostředí komunikačně bohaté nebo prostředí pozitivní k mluvním projevům dítěte. Mezi negativní faktory můžeme řadit opožděný nebo odlišný vývoj dítěte, nesprávný mluvní vzor nebo jinojazyčné prostředí (např. bilingvismus).

Podle Piageta (1997) senzomotorické období končí ve dvou a půl letech a začíná období předoperační neboli etapa symbolického a předpojmového myšlení, které trvá až do 7 let. *„V tomto období si dítě dovede představit nějakou činnost a její výsledky, aniž by ji muselo skutečně provádět. Už neřeší problémy strategií pokus-omyl, tj. zkoušení všech variant k dosažení výsledku. Toto lze aplikovat na příkladu, kdy má batole hračku – větší kostku s výřezy různých geometrických tvarů a k tomu malé kostky stejných tvarů – a kostičky se snaží umístit do kostky. Starší kojeneček by bezmyšlenkovitě bral různé kostky a snažil se je dát do různých otvorů. Batole už vezme kostku stejného nebo velmi podobného tvaru a zastrčí jej do otvoru. Dítě nahradilo řešení pomocí zkoušení všech možných alternativ za zralejší strategii (Vágnerová, 2000, s. 78).“*

Mezi 18. a 24. měsícem si dítě začíná uvědomovat vlastní osobu, poznává se na fotce, v zrcadle, přivlastňuje si věci, mluví o sobě v první osobě. Celý svět vnímá svou vlastní perspektivou (Thorová, 2015). Tato *egocentrická subjektivita* se dá snadno vysvětlit na příkladu: *Otec jede se synem v autě a míjejí farmu. Otec se zeptá syna, proč asi farmáři pěstují krávy. A syn odpoví, aby se na ně mohl dívat.*

Zde je patrná nevědomost dítěte o užitku pěstování krav pro jiné lidi. Podle něj farmáři pěstují krávy jen kvůli němu.

1.3 Emoční vývoj, socializace a vývoj hry u dvouletého dítěte

Dítě v batolecím věku je stále silně závislé na matce. I krátké odloučení může vyvolat separační reakce. Podle Vágnerové (2000) má separační úzkost tři fáze:

- 1) *Fáze protestu* – Dítě křičí a volá matku. Očekává, že přijde.
- 2) *Fáze zoufalství* – Dítě postupně ztrácí naději, že se matka vrátí. Křičí méně, odmítá navázat kontakt s jinou osobou a obvykle leží s hlavou zabořenou do peřin.
- 3) *Fáze odpoutání od matky* – Dítě postupně potlačí své city k matce a je schopno se připoutat k jinému člověku, který mu mateřskou péči nahradí.

Je přirozené, že se dítě bojí ztráty vztahu s matkou, proto nelze reakce na odloučení brát jako rozmazlenost nebo hysterii. Lze to chápat jen jako přirozený vývoj a navázání dobrého vztahu k matce (Langmeier, Krejčířová, 2006).

Ve dvou letech dítě začíná navazovat vztahy s dětmi stejného věku a odpoutává svou vazbu na matku. Nejdříve jde o pozorování vrstevníků, zdržování se a hraní si v jejich blízkosti. Jedná se o tzv. *paralelní hru*. Děti si hrají podobně, ale nezávisle na sobě. Nedokáží si tedy ještě hrát společně. O půl roku později už si děti hrát společně dokáží, a to v rámci tzv. *hry společné*, a nakonec se objevuje *hra kooperativní*, ve které si děti hru organizují. Tento druh hry se však objevuje až v předškolním období (Langmeier, Krejčířová, 2006).

Podle Koťátkové (2008) je volná spontánní hra pro dítě možností vše prozkoumávat, využívat své myšlení, zkušenosti a dovednosti, je prostorem pro navazování vztahů, ale i relaxací nebo radostí.

1.4 Sebeobsluha u dvouletého dítěte

Dítě je ve dvou letech schopno zvládat základní sebeobslužné dovednosti. Je tomu tak proto, že imituje vše, co vidí u dospělých. Učí se tedy *nápodobou*.

Od dvou a půl let je dítě schopné zvládat všechny sebeobslužné činnosti jen s malou dopomocí dospělého. Ať už se jedná o oblékání, hygienu nebo stolování. U oblékání potřebuje nejčastěji pomoci se zapnutím zipu, knoflíků, sundáním trička, zapnutím bot nebo v zimě s nandáním rukavic. Takto staré dítě si dokáže poprosit a poděkovat o jídlo, které pak zvládne snít lžící. Vidličku a nůž začíná dítě používat až okolo čtvrtého roku života. Dítě si také dokáže vzít hrneček do ruky a napít se z něj.

Do sebeobsluhy spadá také hygiena. Většina dvou a půl letých dětí už nenosí pleny a dokáže si dojit buď na nočník, na záchod s dětským prkénkem nebo na záchod přizpůsobený dětské

výšce. Dokáže se také utřít, spláchnout a umýt si ruce. Přestože už všechny tyto činnosti zvládá dobře, vždy je v mateřské škole potřeba dohled učitele nebo chůvy. Ať už z bezpečnostního hlediska nebo v případě, že by dítě potřebovalo pomoci.

Pro správný vývoj dítěte je potřeba mu dávat vhodné podněty, ať už v oblasti pohybu, kognitivního vývoje nebo rozvoje řeči. Jak již bylo řečeno výše, dítě se učí nápodobou, proto bychom měli dítě nechat, aby si různé věci vyzkoušelo samo. V určitém věku je také dobré dítě začít socializovat s ostatními dětmi. Může to být při návštěvách dětských koutků, hřišť, různých kroužků (plavání, cvičení) nebo i přihlášení do dětské skupiny či mateřské školy od dvou let věku dítěte.

2 Institucionální péče o dvouleté děti, výchova a vzdělávání dvouletých dětí

V současné době se více a více řeší vzdělávání dvouletých dětí. Problémem je, že v běžných mateřských školách je nedostatek míst pro děti této věkové kategorie. Na základě toho se zřizují soukromé školy, dětské skupiny a mikrojesle. Péče o takto malé děti nebyla výjimkou ani v minulosti.

2.1 Historie institucionální péče

„Společnost se vždy nějakým způsobem snažila poskytnout nejnutnější péči a ochranu nejmenším dětem. Ústředním posláním těchto prvních institucí bylo zachování samotného života osiřelým dětem (Kropáčková, Splavcová, 2016, s. 15).“ Již v roce 1868, v prvním školském zákoně, byla institucionální péče o děti do nástupu povinné školní docházky rozdělena mezi několik institucí. Mezi ně patřily:

- jesle (péče o děti do tří let věku)
- opatrovny (sloužily jako sociální zařízení pro předškolní děti)
- mateřské školy (poskytovaly předškolní vzdělávání)

Ve všech těchto institucích byly od začátku stanoveny podmínky poskytování péče a profesní kompetence pečujících osob (Splavcová, Kropáčková, 2016).

V průběhu 19. století vznikaly další instituce, které měly částečně nahrazovat nezbytnou rodinnou péči. Mezi nejstarší můžeme řadit *nalezince*, které pečovaly o děti nemanželské, nechtěné a odložené. Pro děti bez rodičů existovaly *sirotčince*. Můžeme sem řadit i zařízení pečující o nemocné děti. *Dětské nemocnice* poskytovaly péči dětem krátkodobě nemocným či oslabeným a *chorobince* naopak poskytovaly péči dětem, které byly dlouhodobě nemocné nebo trpěly nevyléčitelnými chorobami (Splavcová, Kropáčková, 2016).

Existovaly instituce nejen pro nemocné nebo opuštěné děti, ale i pro děti pracujících rodičů. Jednalo se o *opatrovny*, *jesle*, *dětské zahrádky* a *mateřské školy*. Opatrovny byly předchůdcem mateřských škol a spočívaly v péči o děti zaměstnaných matek (Splavcová, Kropáčková, 2016). První opatrovnu u nás založil Jan Vlastimír Svoboda a jednalo se o opatrovnu Na Hrádku v Praze (Kropáčková, Splavcová, 2016).

V roce 1864 u nás byla založena první dětská zahrádka, tzv. kindergarten. O její založení se zasloužil J. Heinrich, který se inspiroval Fridrichem Fröbelem (prvním zakladatelem kindergarten v Německu). První česká mateřská škola byla založena v roce 1869 v Praze

u sv. Jakuba. Tato MŠ fungovala především jako charita, hlavní snahou bylo nakrmit a obléknout děti (Šlégl, 2012).

První jesle byly u nás založeny v budově u sv. Ducha v roce 1884. Vzhledem k tomu, že se zaváděla strojová výroba a do práce musely i ženy, protože jeden plat pro celou rodinu nestačil, začaly se zakládat jesle. Ty měly sociální a zdravotní význam a sloužily pro sociálně nejslabší děti, nejdéle však do tří let (Kropáčková, Splavcová, 2016).

V důsledku zániku opatroven a snížení počtu jeslí i mateřských škol v průběhu druhé světové války začaly vznikat *dětské útulky*. Ty také pomáhaly pracujícím rodičům zajistit péči o jejich děti. Navštěvovat je mohly děti od dvou do pěti let. V roce 1989 dětské útulky úplně zanikly (Bulř, 1990 citovaný Kropáčkovou, Splavcovou, 2016).

2.2 Současná péče o dvouleté děti

Dnešním rodičům dvouletých dětí se při péči nabízí využití těchto možností:

- mateřská škola (státní, soukromá, firemní)
- dětská skupina
- mikrojesle
- dále pak volná živnost dle zákona 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, volné živnosti *Poskytování služeb pro rodinu a domácnost a Mimoškolní výchova a vzdělávání*
- a vázaná živnost dle zákona 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, vázaná živnost *Péče o děti do tří let v denním režimu*

„Mateřská škola je tradiční vzdělávací institucí pro děti předškolního věku v České republice, která je v gesci MŠMT. Její činnost zahrnuje vzdělávání, výchovu i péči (Kropáčková, Splavcová, 2017, s. 13).“

Podle zákona č. 178/2016 Sb., se předškolní vzdělávání organizuje pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však od 2 let. Předškolní vzdělávání je povinné až pro děti, které dosáhnou do konce srpna daného kalendářního roku pěti let (Informační materiál ke vzdělávání dětí od 2 do 3 let, 2017). V současné době nemají mateřské školy povinnost přijímat dvouleté děti, je to jen na ředitelích/ředitelkách.

Vzdělávání v každé mateřské škole probíhá podle ŠVP, který musí být v souladu s RVP PV. Každá paní učitelka/pan učitel se dále soustředí na TVP, který si vypracovává sama/sám. Tyto činnosti kontroluje Česká školní inspekce (Kropáčková, Splavcová, 2017).

Soukromá mateřská škola se většinou od státní mateřské školy liší možností přijmout dvouleté děti, vysokým školným nebo menším počtem dětí ve třídě. Co mají naopak stejné je provozní a školní řád.

Firemní školky, ve které může být i dítě mladší tří let, zřizují zaměstnavatelé pro své zaměstnance, aby dokázali skloubit rodinný a pracovní život. „Pokud je školka zařazena podle školského zákona do sítě předškolních zařízení, neměla by být jen hlídacím koutkem, ale měla by mít vlastní vzdělávací program a o děti by měli pečovat kvalifikovaní pedagogičtí pracovníci (Opravitlová, 2016, s. 153).“

Dětské skupiny spadají pod Ministerstvo práce a sociálních věcí. Vznikly jako alternativa v době, kdy byly naplněny kapacity mateřských škol (Kropáčková, Splavcová, 2017). Služby jsou poskytovány pro děti od jednoho roku do zahájení povinné školní docházky. Umožňují docházku na nejméně 6 hodin denně a v kolektivu může být maximálně 24 dětí.

Mikrojesle jsou “mini“ verzi jeslí, protože v kolektivu mohou být maximálně 4 děti, a to od 6 měsíců do 4 let. Provoz je 5 dní v týdnu minimálně 8 hodin. Mikrojesle fungují ve 13 ze 14 krajů České republiky.

Obr. 1 Počty mikrojeslí v jednotlivých krajích – celkem 100 zařízení

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Volnou živnost si může zařídit jakákoli osoba starší 18 let, která není trestně stíhána. Není zde požadováno žádné speciální vzdělání. „*Pokud rodina uzavírá vztah s touto osobou, může se spolehnout pouze na reference a osobní dojem. Výhodou je možnost péče od nejranějšího věku a časová flexibilita. Nevýhodou je obtížná kontrola kvality péče a vysoká finanční náročnost* (Splavcová, Kropáčková, 2016, s. 18).“

Na rozdíl od volné živnosti, u **živnosti vázané** je nutná profesní příprava. Požaduje se pedagogické nebo zdravotnické vzdělání s praxí v oboru. Služba spočívá v poskytování péče skupině dětí a mívá pevně stanovenou provozní dobu. Potřebám dětí je přizpůsobeno všechno, ať už režim dne, velikost skupiny nebo počet personálu. Jako největší nevýhodu můžeme považovat vysoké počáteční náklady. Veškeré provozní náklady hradí zřizovatel a rodiče (Splavcová, Kropáčková, 2016).

V dnešní době se matky většinou chtějí vrátit co nejdříve do práce, proto hledají různé způsoby, jak by mohlo být postaráno o jejich dvouleté děti. Vzhledem k tomu, že v mateřských školách nebývá kapacita, musejí hledat jiné alternativy. Rodiče mají možnost využít péči v dětských skupinách, mikrojeslích, soukromých MŠ, případně firemních MŠ, nebo vyhledat osobu na hlídání přímo v jejich domácnost.

3 Podmínky předškolního vzdělávání a výchovy dvouletých dětí

Rámcový vzdělávací program předškolního vzdělávání (dále jen RVP PV) (2016) vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku, tedy pro děti od tří do šesti (sedmi) let. Je základním dokumentem pro tvorbu ŠVP.

V RVP PV (2016) je dále uvedeno, že předškolní vzdělávání lze organizovat už pro dvouleté děti. Je však velmi důležité rámcové cíle a záměry vzdělávání přizpůsobit jejich věku a potřebám. Dvouleté děti se nejvíce učí prožitkem, hrou, rády poznávají všemi smysly, experimentují a objevují.

„Dítě ve věku dvou let potřebuje stálý pravidelný režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče, srozumitelná pravidla (RVP PV, 2016, s. 37).“

V roce 2017 byl vydán dokument nesoucí název „Informační materiál ke vzdělávání dětí od 2 do 3 let v mateřské škole“, jehož cílem je poskytnutí odbornějších informací, popsání odlišností a nabídnutí pomoci při nastavování optimálních podmínek pro vzdělávání dvouletých dětí.

Jak již bylo uvedeno v kapitole 2, přijímání dvouletých dětí do mateřských škol není zatím povinné, tudíž je to jen na ředitelích/ředitelkách. Od 1. září 2020 vejde v platnost novela vyhlášky o předškolním vzdělávání, ve které je uvedeno, že pokud MŠ přijme do třídy dvouleté dítě, ředitel/ka musí snížit nejvyšší počet dětí o dvě děti. Dokud dvouleté dítě nedovrší 3 let věku (Informační materiál ke vzdělávání dětí od dvou do tří let, 2017).

Hana Splavcová a Jana Kropáčková (2016) ve své knize „Vzdělávání dětí od dvou let v MŠ“ popisují přínosy a rizika pro rodiče dvouletých dětí, mateřskou školu a dvouleté děti při jejich vzdělávání.

Jako *přínosy pro děti* uvádí socializaci s vrstevníky, pravidelný denní režim, který každé dítě velmi potřebuje, učení se novým věcem hlavně v oblasti sebeobsluhy nebo nabídka různých pomůcek, hraček, činností a aktivit. Existuje ale i spousta *rizik* vztahujících se ke vzdělávání dětí od dvou let. Mezi ně patří například nepřipravenost dítěte, nezvládnutí pobytu v MŠ a nedostatečná adaptace (Splavcová, Kropáčková, 2016).

Splavcová, Kropáčková (2016) mezi *přínosy pro rodinu* řadí kvalitní péči o děti prostřednictvím kvalifikovaného personálu, zajištění stravování a pitného režimu a jistota

spolupráce v oblasti výchovy a vzdělávání dětí. I zde se samozřejmě mohou objevit určitá rizika. Za první riziko by se dalo považovat odpoutání od dítěte. Mnohdy odloučení hůře snáší matka, příp. otec než samotné dítě. A jako druhé je riziko nemoci. Děti bývají nemocné často a poté nastává problém v zajištění péče o něj, protože matka se většinou vrací minimálně na poloviční úvazek zpět do práce (Splavcová, Kropáčková, 2016).

Zajištění finančních prostředků je jeden z *přínosů pro mateřské školy*, protože každé dítě znamená pro mateřskou školu obdržení určité finanční částky. Jako dalším přínosem je spolupráce s rodinou, ze které vyplývají mnohé výhody. A v neposlední řadě rozvoj a další vzdělávání pedagogických pracovníků (Splavcová, Kropáčková, 2016).

„Pro mateřskou školu představuje největší riziko nedostatečná úprava podmínek vzdělávání, zejména nedostatek personálu a nepřiměřený počet dětí ve třídě (Splavcová, Kropáčková, 2016, s. 98).“

3.1 Věcné podmínky

Podle RVP PV (2016) se do věcných (materiálních) podmínek řadí dostatečně velké prostory, nábytek, hračky, pomůcky, náčiní, hygienické zařízení, vybavení pro odpočinek, hřiště nebo zahrada náležící budově MŠ a vše s tímto spojené.

Dostatečně velké prostory by dvouleté děti měly mít z toho důvodu, že se neustále pohybují. Tímto pohybem si procvičují hrubou motoriku, a to vede ke zdravému tělesnému rozvoji. Je dobré dávat dětem vhodné podněty k pohybu, ať už to spočívá ve vytvoření místa ve třídě, postavení překážkové dráhy nebo naučení pohybové hry. Zároveň je ale pedagog povinen při těchto pohybových aktivitách zajistit dětem bezpečné prostředí. Takovýto pohyb by měl být zajištěn nejen ve vnitřních prostorách, ale i na zahradě či hřišti. Tento prostor bývá vybaven herními prvky odpovídajícími věku dětí. Nemělo by chybět pískoviště či odrážedla (Splavcová, Kropáčková, 2016).

„Správná zahrada je vybavena kvalitními bezpečnými hracími prvky, má různorodou povrchovou úpravu a terénní nerovnosti, poskytuje dětem příležitost k rozvoji motorických dovedností a nejrůznějším aktivitám (Splavcová, Kropáčková, 2016, s. 80).“

Veškerý nábytek, umývárny, toalety a lůžka musí být přizpůsobeny antropometrickým požadavkům dětí, tzn. menší tělesné výšce dětí (RVP PV, 2016). Postele i židle u stolu by děti měly mít označené (nejčastěji to bývá značka dítěte, ale efektivnější je jeho

fotografie) a vždy je mít na stejném místě. Dvouleté děti ještě nemají dostatečně vyvinutou prostorovou orientaci, proto by jim tato skutečnost mohla velmi pomoci při pohybu ve třídě.

Některé dvouleté děti ještě nosí pleny, proto je nutné s tím počítat a mít úložný prostor v dosahu. Pleny a vlhčené ubrousky musí dodávat rodiče spolu s náhradním oblečením (pro případ, že se dítě pomalu plenám odnaučuje, ale i z důvodu potřísnění jídlem nebo politím vodou). Toalety musí být přizpůsobeny výšce dětem a je vhodné k nim umístit stupínek. Do umývárny lze také umístit nočníky, aby dítě mělo možnost volby (Splavcová, Kropáčková, 2016). Právě při odnaučování plen je ideální, aby byla mateřská škola vybavena sprchovým koutem.

„Při umístění nočníků v umývárně je nezbytně nutné zajistit jejich adekvátní uskladnění, mytí a dezinfekci. Umyvárnu je potřebné dále dovybavit přebalovacím stolem, který bude umístěn v blízkosti umyvadla pro zaměstnance a zároveň bude zajišťovat intimitu dětem při přebalování. V souvislosti s používáním plen je pak nutné zajistit i krytý nášlapný odpadkový koš (Informační materiál ke vzdělávání dětí od dvou do tří let, 2017, str. 4).“

Co se týče hraček, určité jsou vhodné větší a dobře přístupné hračky, například kočárky, auta, domeček pro panenky, různé stavebnice a puzzle, které podporují rozvoj jemné motoriky, zvukové hračky, koleje a vláčky nebo knihy (leporela, obrázkové knihy, knihy s dětskými říkadly). Čím dříve dětem začneme knihy ukazovat, tím dříve si k nim vytvoří pozitivní vztah. Rozhodně nejsou vhodné hračky s malými díly, hrozí jejich vdechnutí. Pedagog by měl dětem poskytnout dostatečný prostor k volné hře, ale zároveň je také vést k úklidu. I dvouleté dítě si po sobě dokáže uklidit hračky, jen k tomu musí být dostatečně motivováno. Této motivace dosáhneme například prostřednictvím básničky, říkanky nebo písničky. Aby dítě vědělo, kam hračku uklidit, je vhodné mít třídu vybavenou krabicemi nebo boxy, ve kterých jsou hračky uloženy. Tyto krabice mít polepené obrázky, na kterých dítě jasně vidí, co kam patří. Čas od času by pedagog měl postupně pomůcky a hračky obměňovat.

3.2 Životospráva

Správná životospráva je vyhovující, pokud dítě dostává vyváženou stravu, je mu zajištěn pravidelný denní rytmus, dostatek volného pohybu a pokud je respektována jeho individuální potřeba odpočinku (RVP PV, 2016).

Dvouleté děti se mnohem rychleji unaví než děti tříleté, a proto je potřeba tomu přizpůsobit dobu oběda a odpočinku. Na jídlo i spánek potřebují více času. Většina dětí už se dokáže

najíst sama, jen vyžaduje pomoc s dokončením jídla (vyškrabáním misky nebo talíře). Vždy by měly mít k dispozici tekutiny a je třeba je k napití se vybízet (Splavcová, Kropáčková, 2016).

S takto malými dětmi je nejlepší trávit pobyt venku na zahradě, kde mají dostatek prostoru k volnému pohybu a jsou v bezpečném prostředí. Vhodné jsou i procházky nebo vycházky, kdy ale musíme dětem přizpůsobit rychlost chůze a vzdálenost (Splavcová, Kropáčková, 2016).

3.3 Psychosociální podmínky

Podle RVP PV (2016) by mělo platit několik podmínek:

- dítě se v mateřské škole musí cítit jistě, bezpečně, spokojeně
- dítě nesmí být zvýhodňováno či znevýhodňováno, všechny děti jsou si rovny
- dítě musí mít možnost postupné adaptace
- dítě by mělo v pedagogovi cítit důvěru, podporu, ochotu pomoci
- pedagog musí respektovat potřeby dětí

Podle Splavcové, Kropáčkové (2016) je při adaptaci dvouletého dítěte na nové prostředí, kolektiv dětí i učitele, vhodné dodržet několik pravidel:

- den pobytu v MŠ je vždy stejný
- prodlužovat pobyt o stejný časový úsek
- umožnit dítěti si s sebou vzít oblíbenou hračku či jiný předmět
- nebudit dítě
- respektovat jeho potřeby

Adaptace by měla být postupná a šetrná, ze začátku by rozhodně dvouleté dítě nemělo trávit v MŠ celou otevírací dobu. Před nástupem do mateřské školy by se měli jít rodiče podívat, jak to tam chodí a vypadá. Je normální, že zpočátku bude dítě stýskavé, proto by mu mělo být umožněno vzít si oblíbenou hračku nebo plyšáka na spaní. Na průběhu adaptace by se měli rodiče domluvit s učitelem, protože se často stává, že samotnou adaptaci zvládají hůře právě rodiče než děti. Své pocity tak přenesou na dítě, který poté do školky nechce jít. Nevhodné je spojování tříd či střídání pedagogů (dítě potřebuje stálý režim a řád). Pokud proces adaptace proběhne v pořádku, začlenění dítěte do kolektivu bude mnohem snazší (Splavcová, Kropáčková, 2016).

3.4 Organizace vzdělávání dvouletých dětí

Do organizace spadá denní řád přizpůsobený možnostem dětí, přiměřený denní program, adaptační režim, respektování soukromí dětí (pokud se dítě nechce účastnit společných aktivit a chce si sednout mimo, nesmí mu v tom být bráněno) a také stanovený počet dětí ve třídě (RVP PV 2016).

Nejdůležitější prací pedagoga v rámci organizace dne dvouletých dětí je přizpůsobení celého dne jejich potřebám. Pedagog si musí uvědomovat, že některé aktivity a činnosti dvouleté dítě bez jeho pomoci nedokáže (například výtvarné činnosti). Je důležité tyto aktivity a činnosti zkrátit, protože dítě mladší tří let neudrží pozornost dlouhou dobu. Je také důležité dát těmto dětem na všechno dostatek času a klidu. Při plánování činností musí učitel počítat s tím, že se jejich realizace nemusí povést (Splavcová, Kropáčková, 2016).

3.5 Řízení mateřské školy, personální a pedagogické zajištění

RVP PV (2016) jasně stanovuje, že do této kategorie spadají povinnosti, pravomoci a úkoly všech zaměstnanců, funkční informační systém, tvorba ŠVP, na kterém se podílí jak ředitel/ka, tak všichni zaměstnanci, a hodnocení práce. Pedagogičtí pracovníci by se měli sebevzdělávat, vytvářet příjemný kolektiv a zajistit odborníky pro specializované služby, jako je speciální pedagog či školní psycholog.

V řízení mateřské školy, kde jsou zařazeny dvouleté děti, není mnoho rozdílů jako v řízení mateřské školy bez nich. Stejně jako pedagogové, musí ředitel/ka respektovat potřeby dětí a zajistit kvalifikovaný pedagogický personál, umožnit upravit denní režim a pomoci nastavit spolupráci s rodiči. Dále by měla upravit počty dětí ve třídě tak, aby to bylo přijatelné jak pro děti, tak pro pedagogy. Je také vhodné, aby zařídil/a nepedagogického pracovníka (např. chůvu) či asistenta pedagoga.

Velkým problémem by u vzdělávání a výchovy dvouletých dětí mohl být malý počet učitelů na velký počet dětí. Většinou bývají dva učitelé i na 25 dětí. V tomto případě bohužel nelze poskytnout potřebnou péči všem dětem najednou. Zde by bylo velmi vhodné zařídit nepedagogického pracovníka, např. chůvu, či zmenšit počet dětí ve třídě. V září tohoto roku by měla vyjít v platnost novela popsána výše, která upravuje právě počty dětí ve třídě.

4 Spolupráce rodiny a mateřské školy při výchově dvouletých dětí

„Ve vztazích mezi zaměstnanci školy a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat. Spolupráce funguje na základě partnerství (RVP PV, 2016, s. 34).“

Spolupráci rodiny a mateřské školy upravuje vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, v §1 takto: *„Mateřská škola spolupracuje se zákonnými zástupci dětí a dalšími fyzickými a právními osobami s cílem vyvíjet aktivity a organizovat činnosti ve prospěch rozvoje dětí a prohloubení vzdělávacího a výchovného působení mateřské školy, rodiny a společnosti.“*

S odkazem na RVP PV (2016) spoluúčast rodičů vyhovuje, pokud mezi oběma stranami panuje důvěra, otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat. Pokud mají rodiče možnost podílet se na dění v MŠ, jsou o všem dostatečně informováni, a pokud učitelé respektují způsob výchovy rodičů a soukromí a nezasahují do něj.

Oběma stranám by mělo jít především o to, aby se dítě cítilo v mateřské škole dobře.

Spolupráce mezi rodinou a školou byla popsána již v „¹Programech výchovné práce pro jesle a mateřské školy“. Tato spolupráce byla však velmi omezena. Rodiče směli do tříd jen za předpokladu konání akce, jako byla například besídka nebo třídní schůzka (Koťátková, 2014).

Navazování kladného vztahu rodiny a učitelů může být často poznamenáno vzpomínkami a zkušenostmi rodičů z dob jejich pobytu v mateřské škole. V těchto dobách se děti musely ptát, pokud potřebovaly na záchod, byly nuceny do jídla nebo musely spát v určité poloze. Právě z těchto důvodů rodiče mohou být občas skeptičtí při svěřování jejich dítěte do péče jiné osoby (Svobodová, 2010). Avšak dnes jsou tyto obavy zcela zbytečné. Dvouleté dítě si může dojít na toaletu kdykoliv to jeho potřeba žádá, hlásit to musí pouze z bezpečnostních důvodů (aby paní učitelka neztrácela o dětech přehled), odpočívat může jakkoli chce a nuceno do jídla také není.

¹ „Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy z roku 1978 byl závazný jednotný dokument, který určoval cíl a poslání předškolních zařízení, jejich prostředky výchovy a podrobně popisoval vzdělávací obsah v jednotlivých složkách výchovy (Korbelová, 2013, s. 18).“

Mohou se také objevit rodiče, kteří dají svého potomka do školky, aby se tak zvaně “naučil poslouchat“. Přestože úkolem mateřské školy je rodinnou výchovu dítěte pouze doplňovat, najdou se tací, kteří výchovu dítěte nechávají pouze na učitelích (Svobodová, 2010). Podle mého názoru se toto příliš nevztahuje na péči o dvouleté děti.

Při svěřování dvouletého dítěte do MŠ je spolupráce rodiny a učitelů nezbytně nutná. Rodič pomáhá učitelce poznat dítě a učitelka pomáhá rodičům poznat způsoby vzdělávání nebo vzory komunikace s dítětem (Svobodová, 2010). Spolupráce by měla začít už v době, kdy ještě dítě do mateřské školy nedochází, ale je zde už přihlášeno. Takto by se mělo stát na *dni otevřených dveří*. Školy tuto akci pořádají proto, aby se rodiče i s dítětem mohli podívat, jak to v MŠ funguje a vypadá, aby zjistili potřebné informace a aby se mohli seznámit s třídní učitelkou dítěte (Splavcová, Kropáčková, 2016).

4.1 Adaptace dvouletého dítěte

Právě v době adaptace je spolupráce rodičů nejvíce důležitá. Na průběhu adaptace je dobré se s rodiči domluvit. Paní učitelky chápou, že je to možná poprvé, co budou rodiče od dítěte takto odloučení, a že si dítě musí postupně na nové prostředí zvykat. Dítě by v prvních dnech mělo v mateřské škole trávit pouze pár hodin dopoledne, které se budou postupně navyšovat. Pobyt v MŠ přes odpočinek by rodiče měli zvážit a neměli by se ho snažit uspěchat. Každé dítě zvládá adaptaci jinak, některé odpočívá už druhý týden, jinému dítěti to může trvat i dva měsíce. Proto by se rodiče měli domlouvat s paní učitelkou a zjišťovat, jak dítě pobyt zvládá a zda je na spánek v MŠ připraveno.

Někteří rodiče by rádi trávili první chvíle s dítětem ve třídě. Z vlastní zkušenosti vím, že to nevede k ničemu dobrému. Dítě ví, že je tam rodič s ním, proto si nebude hledat jinou osobu, která by o něj mohla pečovat. Dítě si zvykne, že v mateřské škole bude rodič s ním, a po jeho odchodu pro něj bude náročné si zvykat, že už tam nebude. Samozřejmě i toto je individuální, stejně jako samotná adaptace.

„Doporučujeme v době adaptace co nejvíce zkrátit čas v šatně. Dítě rychle převléknout, předat a odejít. Při návratu dítě nelitovat, že muselo být bez maminky, ale pomazlit se s ním, věnovat se mu. I v případě, že nebude dítě docházet do mateřské školy každý den, v době adaptace je vhodné chodit pravidelně (ve stejnou dobu) (Splavcová, Kropáčková, 2016, s. 117).“

Pokud rodiče zbytečně prodlužují loučení a jsou smutní nebo nervózní, dítě to lehce vycítí a je těžké se s ním dále domlouvat. Dítě zbytečně pláče a mnohdy se ho dlouho nedaří utěšit.

Avšak pokud předání proběhne rychle, dítě si ani nevšimne, že je v jiném prostředí, s jinými lidmi, a zabaví se novými hračkami.

Pro dítě je rozhodně lepší, že v MŠ netráví každý den celou otevírací dobu. Nicméně pokud dochází jen dva až tři dny v týdnu, po čase stráveném doma se mu opět těžko zvyká na pobyt s jinými lidmi a dětmi.

V případě nemoci se adaptace prodlužuje, protože přestože si dítě na pobyt v MŠ zvykne, po nemoci se obvykle musí celá adaptace realizovat od začátku.

4.2 Komunikace s rodiči a možnosti spolupráce

„Hledání vzájemného vztahu mezi rodiči a učiteli mateřské školy je ovlivněno klimatem dané školy, plánem zapojení rodičů do vzdělávacího procesu, iniciativou a empatií jednotlivých učitelů a typem rodiče. Ale hlavní podmínkou spolupráce je ochota ke vzájemné komunikaci. Základní komunikační dovedností je řídit rozhovor (Šmelová, Prášilová, 2018, s. 89).“

Rozhovor by měl sloužit jako přímá forma spolupráce, protože během něj se rodiče s učitelem domlouvají na různých postupech při péči o jejich dítě, na akcích konaných MŠ nebo řeší aktuální otázky. Nedovedu si představit, jak by spolupráce bez rozhovoru mohla fungovat.

Rodiče preferují slyšet pozitivní informace. O tom, jak se jejich dítě mělo, zda jedlo, spalo, nepomocilo se apod. Díky těmto informacím jsou šťastní a spokojení. Nastanou ovšem chvíle, kdy paní učitelka musí sdělit i negativní informace. V tomto případě by měla zvážit, jak je co nejšetrněji rodičům předá. Po sdělení špatných informací je dobré ihned navázat na veselejší (co se dítěti naopak povedlo, jak bylo dnes úspěšné).

Mezi formy spolupráce, kromě již výše zmíněného rozhovoru, patří akce MŠ, kam můžeme řídit:

- společné tvoření (dílničky na téma Velikonoc, Vánoc, příchod jara apod.)
- školní slavnosti (besídky, průvody, pálení čarodějnic nebo rozloučení s předškoláky)
- společné výlety (do zoo, do lesa)

Všechny tyto akce by měly vést k vytvoření přátelského vztahu mezi rodiči a učiteli (upevňování těchto vztahů, neformální rozhovory a společná setkávání) (Svobodová, 2010).

V mateřských školách se ovšem setkáme i s jinými formami komunikace a spolupráce. Jsou to například:

- rodičovské schůzky – mohou probíhat za přítomnosti všech rodičů a paní ředitelky s paní učitelkami *nebo* za přítomnosti jen vybraných rodičů s paní ředitelkou *nebo* za přítomnosti vybraných rodičů s paní učitelkou
- telefonické rozhovory, SMS zprávy – slouží především k omlouvání dítěte z docházky
- nástěnky – můžeme řadit mezi nepřímé formy komunikace, přesto by rodiče informace na nástěnkách měli číst (mohou se zde objevit různé aktuality o nemocech dětí, o akcích, jídelníček, ale i kontakty na paní učitelky)
- webové stránky školy – fungují podobně jako nástěnky jen v rozšířenější formě, můžeme zde navíc najít fotografie, informace o mateřské škole nebo informace o režimu dne v MŠ
- elektronická pošta
- dotazníky, ankety – prostřednictvím dotazníků a anket rodiče mohou sdělovat zpětnou vazbu na mateřskou školu a na paní učitelky

Pokud se budou učitelé i rodiče řídit danými pravidly a spolupráce bude probíhat bez problémů, prospěje to nejen dítěti, ale i rodině a mateřské škole.

„...protože spokojené dítě = spokojení rodiče = spokojené učitelky (Splavcová, Kropáčková, 2016, s. 116).“

Spolupráce mezi rodinou a učitelem je opravdu velmi důležitá, to mohu potvrdit z vlastní zkušenosti. Rodiče by měli hned na začátku učiteli oznámit, co potřebuje vědět, jinak se nemůže řádně o jejich dítě postarat. Bohužel se často děje, že rodiče své dvouleté dítě přihlásí do mateřské školy a už se o něj více nezajímá. Není to myšleno ve smyslu zanedbávání dítěte, ale v dnešní době všichni někam spěchají, a to i rodiče při vyzvedávání dětí ze školky. Spolupráce, včetně komunikace s rodinou, se poté těžko realizuje.

5 Teoretická východiska pro praktickou část

V první kapitole byl popsán vývoj dvouletého dítěte v oblasti hrubé a jemné motoriky, kognitivního vývoje, rozvoje řeči, emočního vývoje, socializace, vývoje hry a sebeobsluhy. Mohli jsme se dozvědět, jak tento vývoj v jednotlivých oblastech probíhá. Také jsme mohli zjistit, že dvouleté dítě ještě nemá vyvinutou hrubou a jemnou motoriku, nicméně v oblasti sebeobsluhy už dokáže být velmi zdatné. Tato kapitola nám také popisuje, že při odloučení dítěte od matky může nastat separační úzkost, která by mohla být problémem při adaptaci dítěte v mateřské škole.

Druhá kapitola popisuje institucionální péči pro děti ve věku dvou let, včetně vývoje v historii a současné péče. Mohli jsme se dozvědět, jaké instituce pro péči o děti fungovaly v minulosti a jaké fungují dnes. Některé zůstaly stejné, jiné úplně zanikly. V dnešní době rodiče využívají všechny možnosti institucionální péče a je to hlavně z důvodu brzkého návratu matky do zaměstnání a nedostatečné kapacity míst v mateřských školách.

Ve třetí kapitole se můžeme dozvědět o podmínkách předškolního vzdělávání a výchovy dvouletých dětí vycházejících ze stěžejního dokumentu předškolního vzdělávání, z RVP PV. Čerpáno bylo nejen z RVP PV, ale i z „Informačního materiálu ke vzdělávání dětí od 2 do 3 let v MŠ“. V praktické části se poté zaměříme na materiální podmínky výchovy a vzdělávání dvouletých dětí.

V poslední kapitole je rozebrána spolupráce rodiny a mateřské školy při výchově dvouletých dětí, kde jsme se mohli dozvědět, jak je tato spolupráce, včetně komunikace, důležitá a jak může probíhat. Z velké části bude praktická část zaměřena právě na spolupráci a komunikaci mezi rodinou a učitelem při výchově dětí ve věku 2 let.

6 Výzkumná sonda do praxe mateřských škol

V praktické části je popsán výzkum, jehož cílem je zjistit, v jaké míře spolupracuje rodina a mateřská škola při výchově dvouletých dětí. Výzkumnou metodou byl zvolen dotazník. Vytvořeny byly dva dotazníky, a to jeden pro rodiče dvouletých dětí a druhý pro učitele MŠ, kteří mají v péči dvouleté děti. Nejdříve budou stanoveny dílčí cíle a výzkumné otázky, poté bude charakterizován výzkumný vzorek, výzkumná metoda, která byla zvolena pro získání potřebných dat, a v neposlední řadě budou popsány výsledky výzkumného šetření.

6.1 Stanovení dílčích cílů a výzkumných otázek

Prostřednictvím výzkumného šetření chceme zjistit, zda spolupracují rodiče a učitelé MŠ při výchově dvouletých dětí a jak tato spolupráce probíhá. Dalšími cíli jsou:

- zjistit, co si učitelé myslí o umístování dvouletých dětí do MŠ
- zjistit, jak probíhá adaptace dvouletých dětí a jak mohou rodiče pomoci
- zjistit, zda se liší, a případně v čem, práce s dvouletými dětmi oproti dětem tříletým

Na základě těchto cílů byly stanoveny výzkumné otázky:

- Spolupracují rodiče s učiteli MŠ při výchově jejich dětí? Jak je tato spolupráce realizována?
- Jsou dvouleté děti připravené na pobyt v MŠ? Jak probíhá jejich adaptace?
- Liší se metodika práce s dvouletými dětmi oproti dětem tříletým?

6.2 Charakteristika výzkumného vzorku

Pro výzkumné šetření byl zvolen záměrný výběr subjektů (respondentů), kterými byli:

- Učitelé mateřských škol, kteří mají v péči dvouleté děti
- Rodiče dvouletých dětí

„Záměrný výběr se uskutečňuje na základě určení relevantních znaků, tj. těch znaků základního souboru, které jsou důležité pro dané zkoumání (Gavora, 2010, s. 64).“

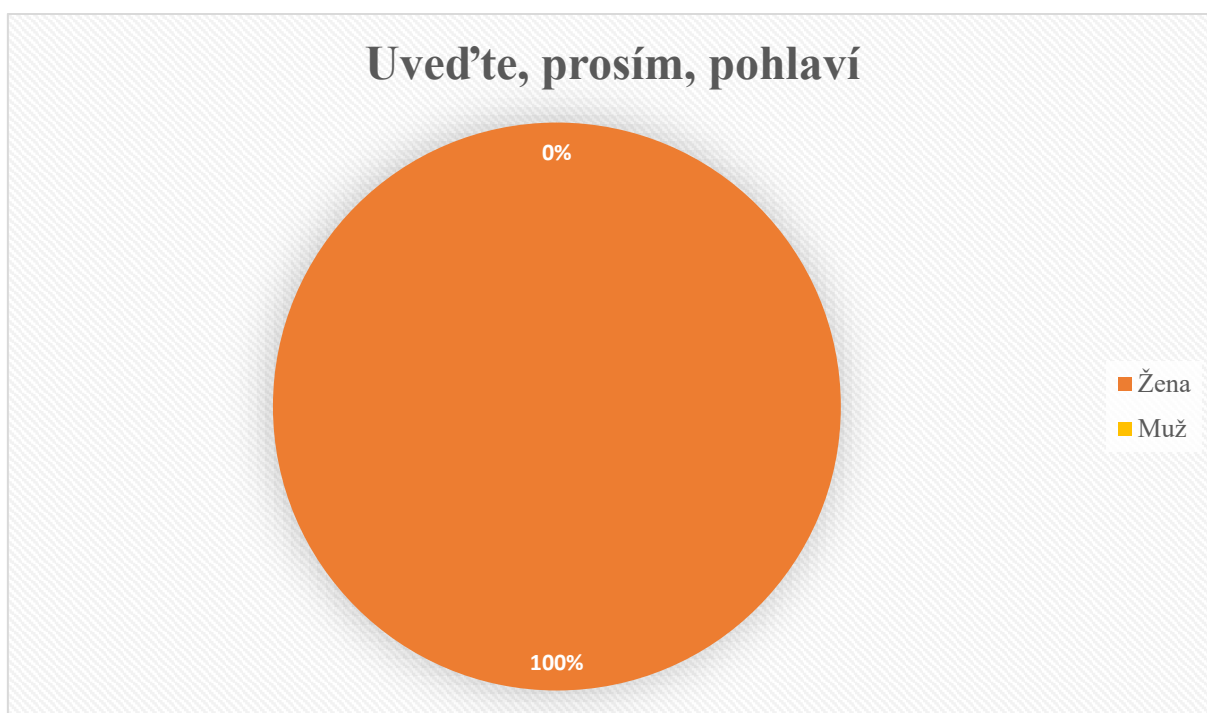
Dotazníkové šetření probíhalo elektronickou i písemnou formou. Nejdříve jsem oslovila rodiče, jejichž dvouleté dítě dochází do Mateřské školy Drobeček v Plzni (souhlas se zpracováním osobních údajů viz příloha č. 1). Oslovila jsem je při osobním setkání, jelikož v MŠ Drobeček již druhým rokem pracuji. Předala jsem jim dotazníky v papírové podobě a poprosila je, aby je vyplněné uložily do krabice v šatně školy, neboť dotazník je anonymní. Jelikož výzkumné šetření probíhalo v březnu 2020, kdy se kvůli šířícímu

se viru COVID-19 uzavíraly mateřské školy a probíhala další opatření, musela jsem tyto rodiče oslovit i prostřednictvím elektronické pošty. V tuto dobu školku navštěvovalo jen malé procento dětí. Dále jsem oslovila rodiče dvouletých dětí přes sociální sítě. Těchto dotazníků jsem rozdala celkem 50 a vrátilo se mi jich 45, návratnost tedy byla 90 %. Poté jsem oslovila učitelky MŠ, které mají v péči děti ve věku dvou let. Tyto subjekty jsem oslovila osobně, e-mailem a prostřednictvím sociálních sítí. Celkem jsem rozdala 30 dotazníků a vrátilo se mi jich 29, návratnost zde byla 97 %.

Konkrétní charakteristika výzkumného vzorku je uvedena v grafech č. 1–6. Grafy vychází z dotazníků pro učitele MŠ a pro rodiče (viz příloha č. 2 a č. 3).

Výsledky výzkumného šetření uvedené v této práci jsou platné pouze na vybraný záměrný vzorek.

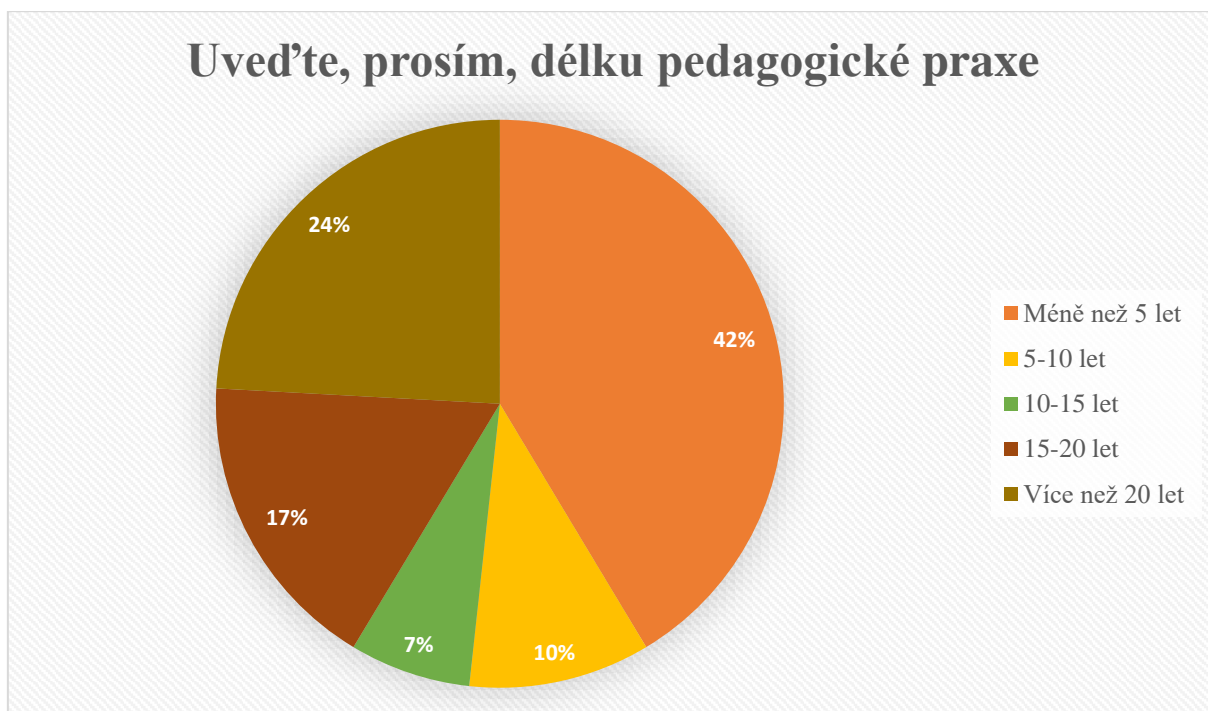
Graf č. 1 Přehled pohlaví

Zdroj: vlastní

Z grafu č. 1 je patrné, že výzkumného šetření se zúčastnily samé ženy – celkem 29 učitelek ze státních i soukromých mateřských škol.

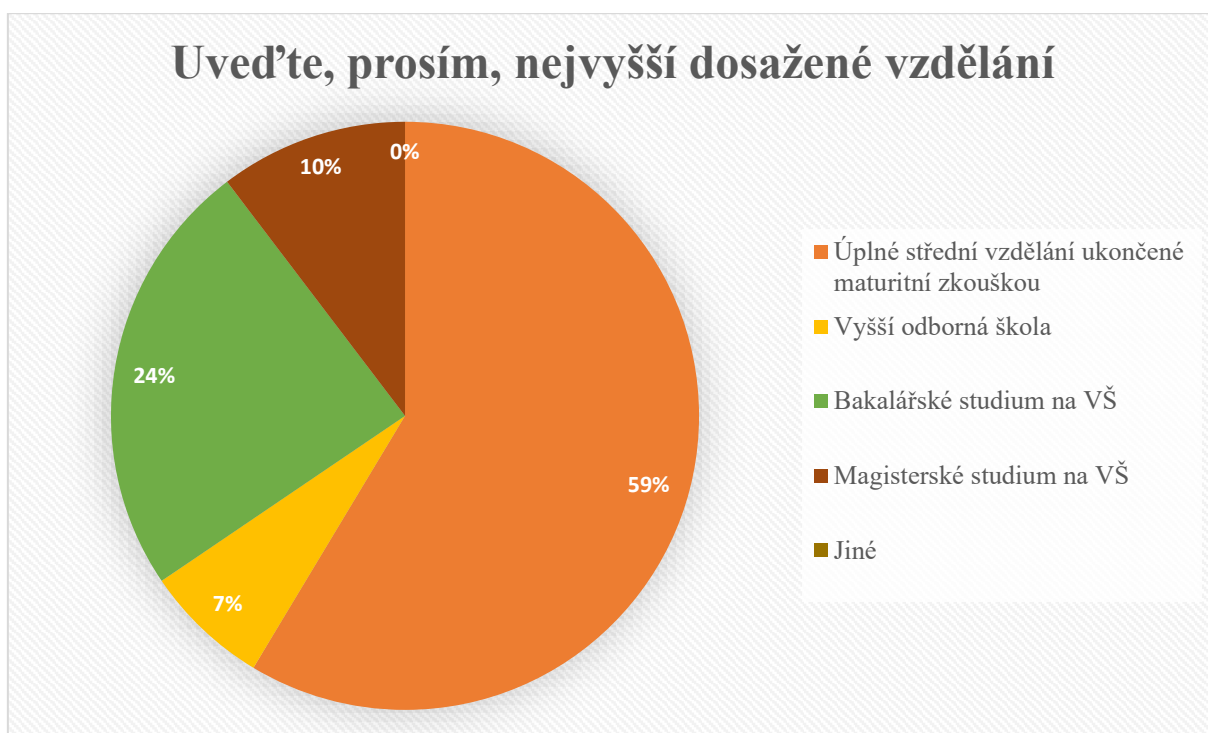
Graf č. 2 Přehled délky pedagogické praxe

Zdroj: vlastní

Z grafu č. 2 vyplývá, že délka pedagogické praxe u oslovených učitelek je různorodá. Nejvíce učitelek, které na dotazník odpovídaly, působí v mateřské škole 1-5 let. Velké procento naopak mají také učitelky s praxí delší než 20 let.

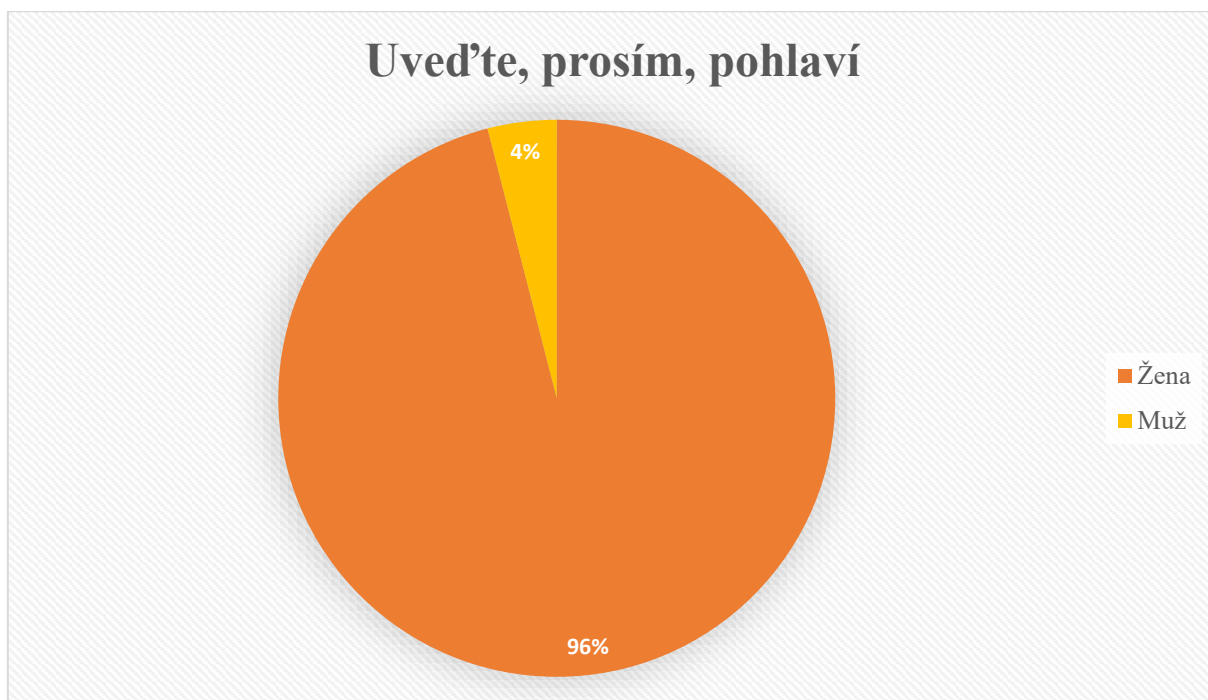
Graf č. 3 Přehled nejvyššího dosaženého vzdělání

Zdroj: vlastní

Graf č. 3 ukazuje, že největší procento (téměř 60 %) z oslovených učitelek má úplné střední vzdělání ukončené maturitní zkouškou. Pravděpodobně je tomu tak proto, že k výkonu práce učitele MŠ je středoškolské vzdělání v oboru dostačující. Téměř 35 % z tázaných má vzdělání vysokoškolské.

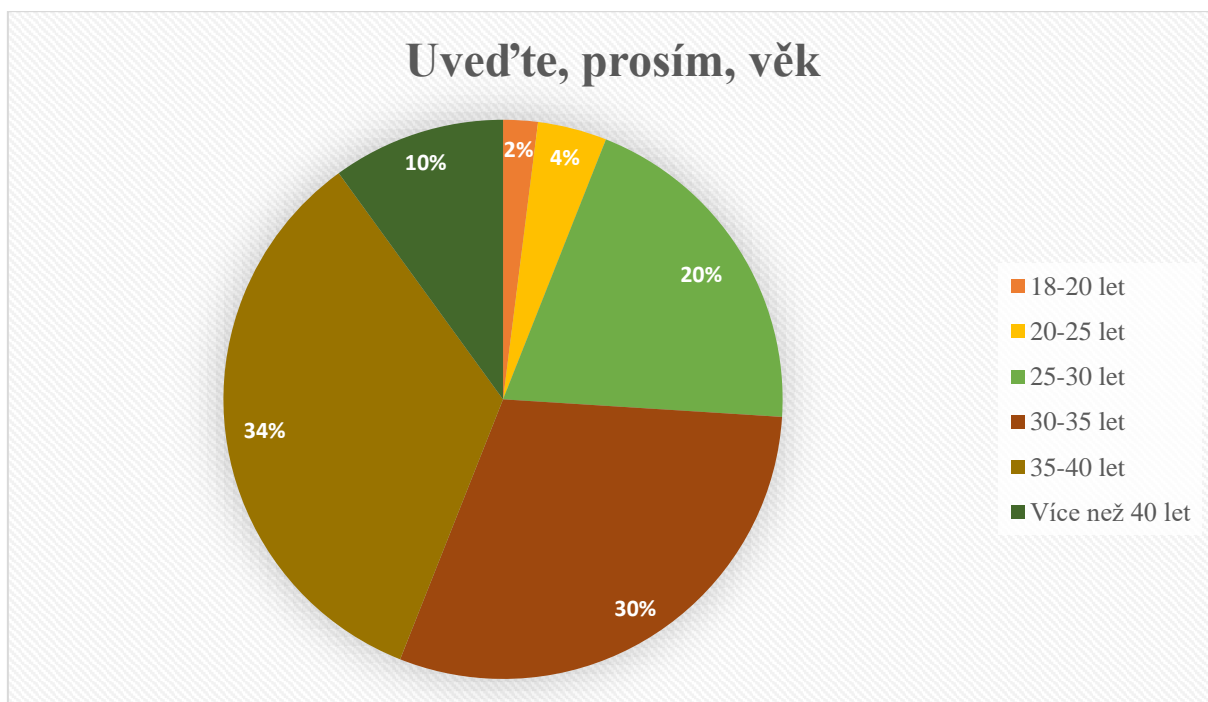
Graf č. 4 Přehled pohlaví

Zdroj: vlastní

Z grafu č. 4 vyplývá, že výzkumného šetření se zúčastnilo 43 žen a 2 muži, tzn., že odpovídaly převážně matky dvouletých dětí.

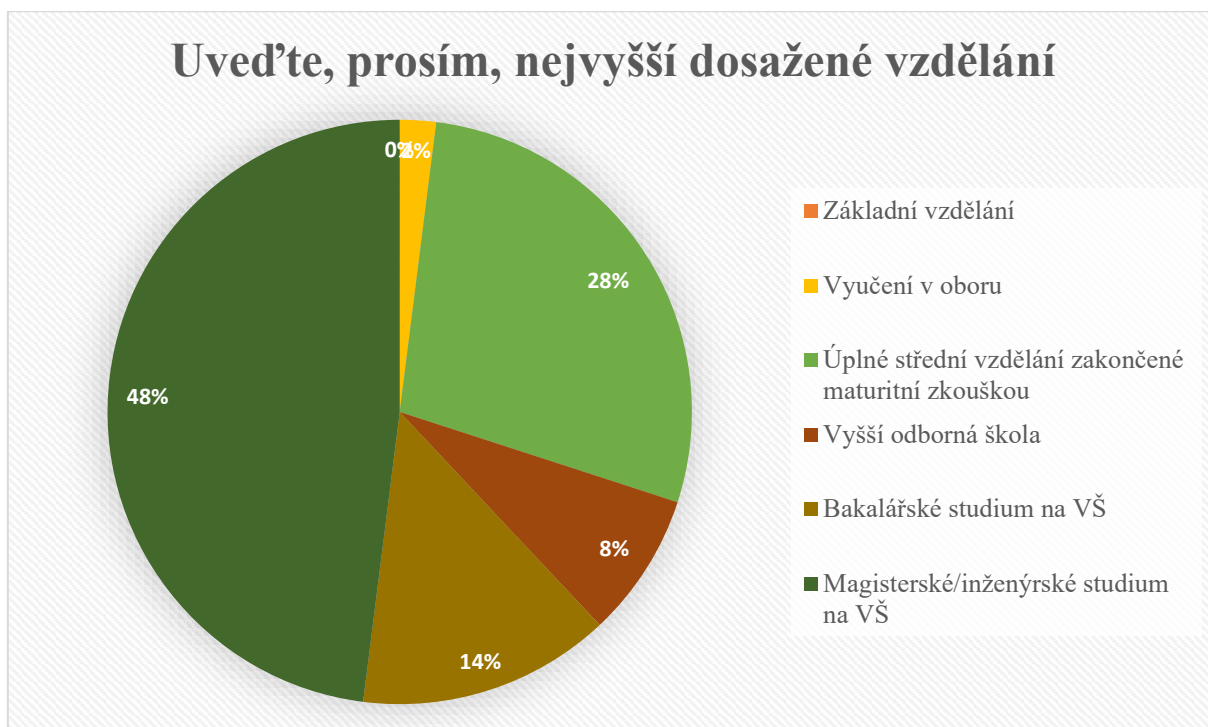
Graf č. 5 Přehled věkových kategorií

Zdroj: vlastní

Graf č. 5 ukazuje, že výzkumného šetření se zúčastnilo nejvíce rodičů středního věku, tzn. od 30 do 40 let.

Graf č. 6 Přehled nejvyššího dosaženého vzdělání

Zdroj: vlastní

Z grafu č. 6 je patrné, že téměř polovina respondentů absolvovala magisterské či inženýrské studium na vysoké škole. Žádný z respondentů není vyučen v oboru.

6.3 Předvýzkum

Před samotným výzkumným šetřením byl proveden předvýzkum u dvou učitelek MŠ a u dvou rodičů dvouletých dětí. První paní učitelka pracuje v MŠ teprve krátce, ne déle než 5 let, a druhá uvedla délku praxe 5-10 let. Přičemž jedna má úplné střední pedagogické vzdělání zakončené maturitní zkouškou a druhá absolvovala bakalářské studium. Předvýzkum byl proveden pro ověření srozumitelnosti položek.

Po vyplnění obou dotazníků nebylo potřeba žádné otázky měnit. Jak rodiče, tak učitelé všechny otázky shledali srozumitelnými.

Předvýzkum byl přínosný, jelikož potvrdil, že jednotlivé otázky byly položeny správně. Dotazníky vyplněné v rámci předvýzkumu lze nalézt v přílohách č. 6-9.

6.4 Výzkumná metoda

Dotazník je dle Gavory (2010) způsob písemného kladení otázek a získávání odpovědí a řadí se mezi nejčastěji používané metody pedagogického výzkumu. Používá se především pro hromadné zjišťování údajů. Je třeba si dát pozor na sestavování a zadávání otázek a poté na jejich vyhodnocování.

Podle Chrásky (2007) je dotazník soustava předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, na které odpovídá respondent (dotazovaná osoba). Tyto otázky musí být promyšleně seřazeny.

Prostřednictvím dotazníku můžeme získat velké množství informací za krátkou dobu (Gavora, 2010).

Byly zvoleny dva dotazníky, jeden pro rodiče dvouletých dětí a jeden pro učitele MŠ, kteří mají v péči dvouleté děti (viz příloha č. 2 a č. 3).

Dotazník pro učitele je složen ze tří částí. V první části jsou uvedené informace o autorovi dotazníku, cíle dotazníku a instrukce k vyplnění. Dále zjišťuje údaje o respondentovi (pohlaví, délku praxe a nejvyšší dosažené vzdělání). Druhá část je rozdělena do tří okruhů. První okruh je zaměřen na vzdělávání a výchovu dvouletých dětí, druhý na zkušenosti učitelů v práci s dvouletými dětmi, včetně jejich adaptace, a poslední okruh se zaměřuje na míru spolupráce a komunikace učitele s rodičem. Poslední část obsahuje poděkování respondentovi za spolupráci. V dotazníku jsou také vysvětleny některé pojmy.

Dotazník tvoří:

- 11 polouzavřených položek zaměřených na zjištění počtu dětí ve třídě, připravenost dětí na pobyt v MŠ, spolupráci a komunikaci mezi učiteli a rodiči, materiální zabezpečení jednotlivých MŠ pro vzdělávání a výchovu dvouletých dětí, uzpůsobení RVP PV pro přijímání dvouletých dětí do MŠ, rozdíly v přípravě činností pro dvouleté děti oproti tříletým a na rozdíly v metodice práce s dětmi dvouletými oproti dětem tříletým
- 1 uzavřenou položku zaměřenou na zjištění, v jakých třídách (z hlediska věkového rozdělení) respondenti učí
- 3 otevřené položky zaměřené na rozdíl ve vzdělávání dvouletých a tříletých dětí, na průběh spolupráce učitelů s rodiči a způsoby komunikace mezi učiteli a rodiči

Dotazník pro rodiče je složen ze tří částí. V první části najdeme informace o autorovi dotazníku, cíle dotazníku a instrukce k vyplnění. Dále zjišťuje údaje o respondentovi (pohlaví, věk a nejvyšší dosažené vzdělání). Další část je rozdělena do dvou okruhů. První okruh je zaměřen na adaptaci dítěte v MŠ a jeho připravenost na pobyt v MŠ. Druhý okruh zjišťuje míru spolupráce a komunikace rodiče s učitelem. V poslední části je poděkování respondentovi za spolupráci. Dotazník tvoří:

- 5 polouzavřených položek zaměřených na komunikaci rodiče s učitelem, adaptaci dvouletého dítěte v MŠ, připravenost dvouletého dítěte na pobyt v MŠ, důvody umístění dvouletého dítěte do MŠ a zjištění, jak jsou rodiče spokojeni s péčí o jejich dvouleté děti ze strany mateřské školy
- 1 uzavřenou položku zaměřenou na zvládnutí adaptace dítěte v MŠ
- 1 otevřenou položku zaměřenou na spolupráci rodiče s učitelem

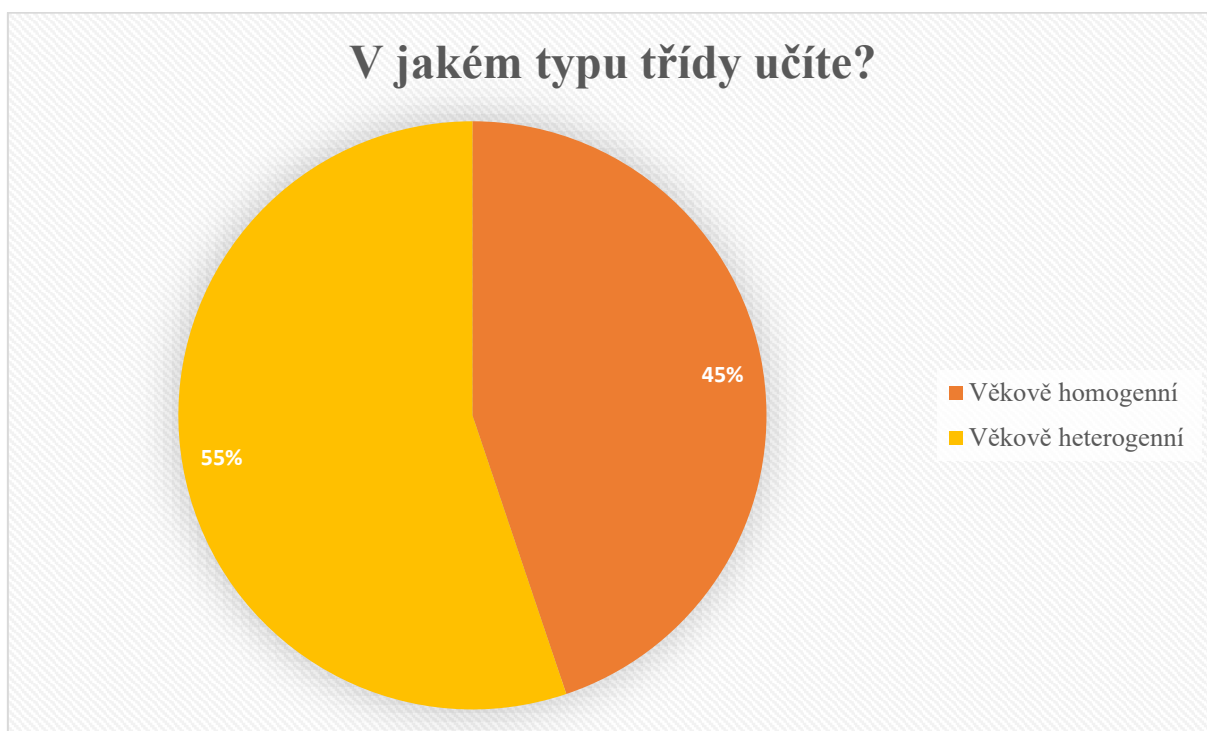
6.5 Analýza výzkumné sondy do praxe mateřských škol

V této podkapitole budou analyzovány výsledky výzkumného šetření. Nejdříve dotazník pro učitele MŠ, poté dotazník pro rodiče dvouletých dětí. Odpovědi budou zpracovány do grafů a tabulek doplněných slovním komentářem.

6.5.1 Vyhodnocení dotazníků pro učitele MŠ

Otázka č. 1 zjišťuje, v jaké třídě (z hlediska věkového rozdělení) respondenti pracují.

Graf č. 7 V jakém typu třídy učíte?

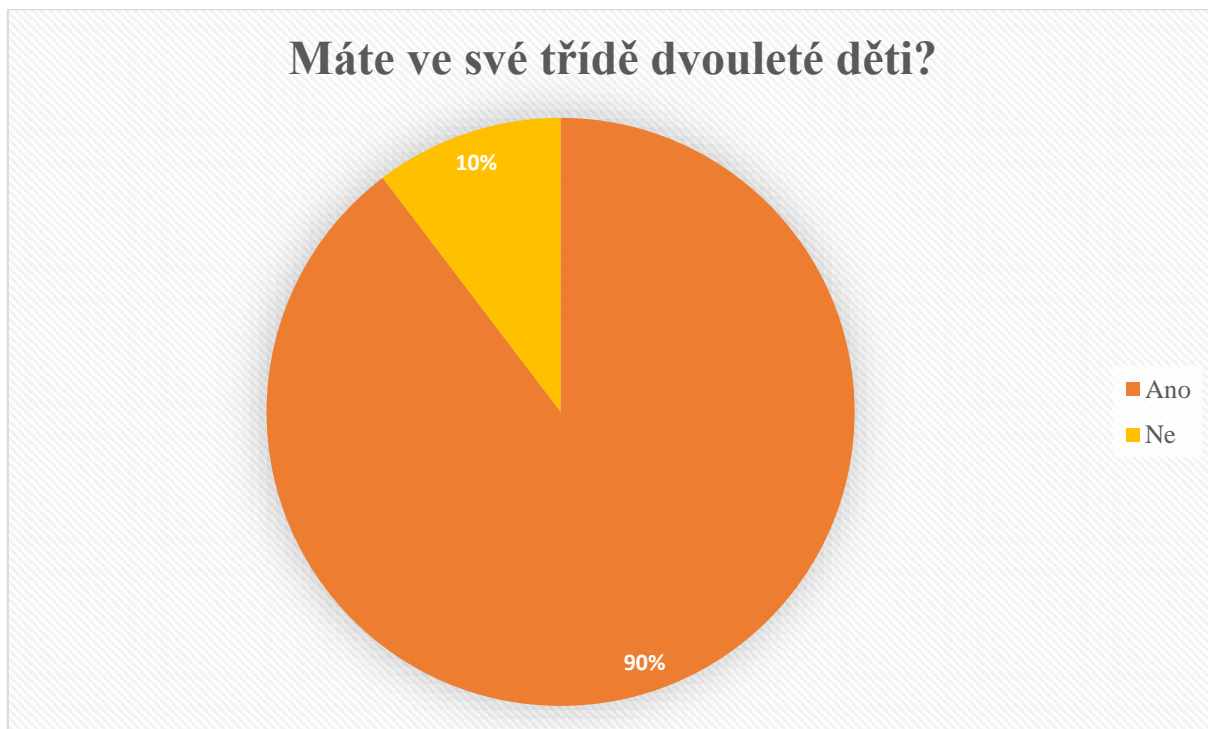

Zdroj: vlastní

Z grafu č. 7 vyplývá, že z tázaných 29 osob (učitelek MŠ) jich více než polovina pracuje ve věkově heterogenní třídě. V dotazníku byly vysvětleny pojmy věkově homogenní a věkově heterogenní třída.

Otázka č. 2 zjišťuje, zda mají učitelé MŠ ve třídě dvouleté děti a jejich případný počet.

Graf č. 8 Máte ve své třídě dvouleté děti?

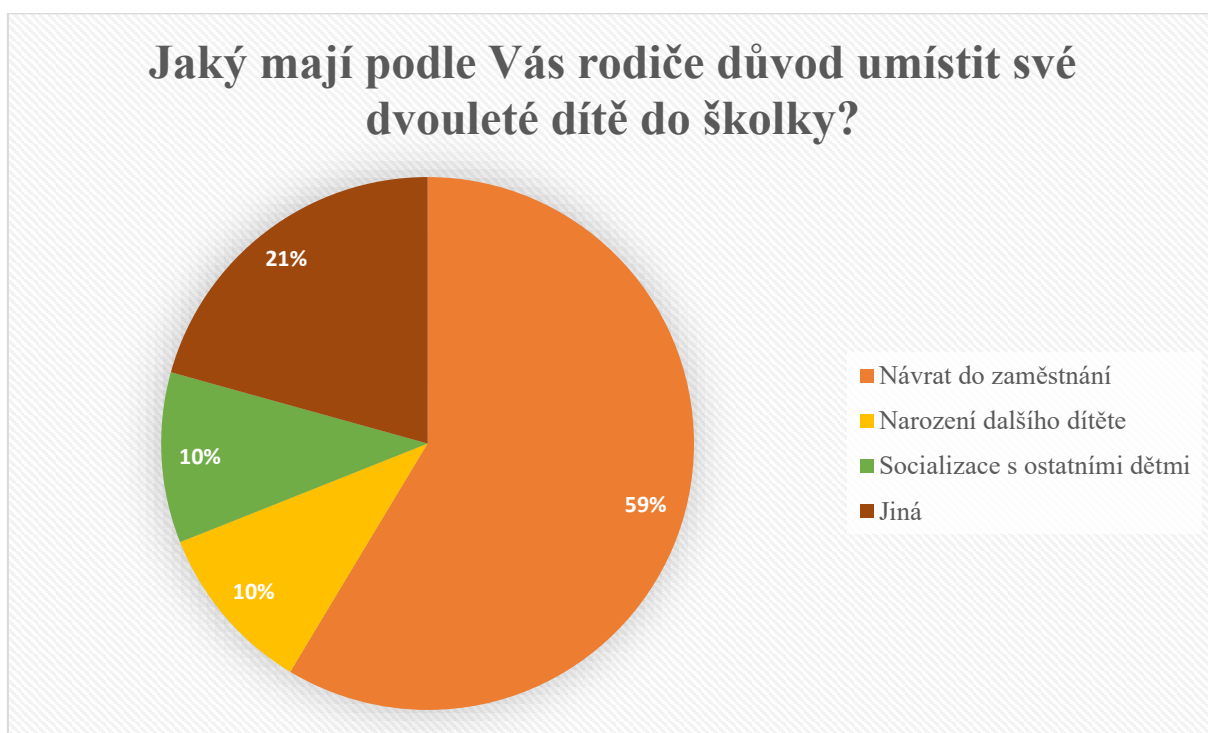

Zdroj: vlastní

Graf č. 8 ukazuje, že 90 % respondentů má ve své třídě dvouleté děti. Vzhledem k výsledku u předchozího grafu můžeme předpokládat, že tyto dvouleté děti jsou ve většině případů v heterogenní skupině, tzn. ve skupině dětí různého věku. Doplnující otázkou bylo uvést počet dvouletých dětí ve třídě. Většina respondentů uvedla počet, který byl vyšší než 10 dětí.

Otázka č. 3 zjišťuje, jaký je podle učitelů důvod rodičů umístit jejich dvouleté děti do MŠ.

Graf č. 9 Jaký mají podle Vás rodiče důvod umístit své dvouleté dítě do školky?

Zdroj: vlastní

Z grafu č. 9 vyplývá, že skoro 60 % tázaných učitelek MŠ si myslí, že rodiče umístí své dvouleté dítě do MŠ z důvodu návratu do zaměstnání. 21 % učitelek vybralo odpověď "Jiná", ve které uvedlo, že si rodiče chtějí od dětí odpočinout, nebo dokonce, že s dětmi nechtějí trávit čas. Malé procento z nich uvedlo, že odpověď nedokáže odhadnout.

Otázka č. 4 zjišťuje, zda si učitelé MŠ myslí, že jsou dvouleté děti připravené na umístění do MŠ.

Tabulka č. 1 *Myslíte si, že děti od dvou let jsou připravené na umístění do MŠ?*

Odpovědi učitelů	Počet odpovědí
Ano, dvouleté děti jsou připravené	3
Ne, dvouleté děti nejsou připravené	17
Je to hodně individuální	9

Zdroj: vlastní

Vesměs všechny odpovědi spočívaly v tom, že dvouleté dítě by měly veškerý čas trávit s matkou, ne v mateřské škole. Pokud se do MŠ dvouleté dítě dostane, je individuální, jak adaptaci a následný pobyt zvládne. Jedna paní učitelka vyzdvihla problém týkající se velkého počtu dětí na třídě (včetně těch dvouletých) a malého počtu učitelek. Většinou bývají dvě učitelky na 25 dětí. V tomto počtu je velice těžké poskytnout individuální péči nejmenším dětem a také dětem starším.

Otázka č. 5 zjišťuje, jaké jsou podle učitelů rozdíly ve vzdělávání dvouletého dítěte oproti tříletému.

Tabulka č. 2 *Jaký je podle Vás rozdíl mezi vzděláváním dvouletého a tříletého dítěte?*

Odpovědi učitelů	Počet odpovědí
Žádný rozdíl	1
Značný rozdíl	9
V adaptaci	1
Osobní potřeby dítěte	10
Vzdělávání formou hry u dvouletých dětí	3
Sebeobsluha	5

Zdroj: vlastní

Ze všech odpovědí je zřejmé, že každý vnímá ve vzdělávání dvouletého a tříletého dítěte rozdíl. Tento rozdíl tkví hlavně v tom, že dítě ve věku dvou let potřebuje jednu osobu, na kterou se může "upnout" a která by mu poskytovala péči, jakou potřebuje. Touto osobou by měla být hlavně matka. Dalším problémem je nesamostatnost. Dvouleté dítě si ne vždy dokáže samo dojít na toaletu, obléknout se nebo se najíst. Ve vzdělávání dvouletých dětí (možná by bylo vhodné spíše říci ve výchově) je důležitý individuální přístup, protože každé dítě má jiné potřeby, které se občas nedaří naplňovat. Jak již bylo řečeno výše, při velkém počtu dětí obvykle na dvě paní učitelky.

Otázka č. 6 zjišťuje, zda učitelé vnímají rozdíl v přípravě aktivit a činností pro dvouleté děti oproti tříletým. Pokud mají zkušenosti se vzděláváním dětí obou věkových kategorií.

Tabulka č. 3 *Vnímáte přípravy činností a aktivit pro dvouleté děti náročnější než pro děti tříleté?*

Odpovědi učitelů	Počet odpovědí
Ano	18
Ne	11

Zdroj: vlastní

Odpovědi nespočívaly jen v prostém “Ano“, ale paní učitelky dodávaly, že dvouleté děti nejsou schopné dlouho udržet pozornost, rychleji se unaví a potřebují spíše spontánní hru než 45minutovou řízenou činnost. 3 respondenti uvedli, že jsou začínajícími učitelkami, proto nemají příliš velké zkušenosti. Často se objevovaly odpovědi, že v heterogenní třídě je velmi obtížné vymyslet a zorganizovat činnosti pro všechny věkové kategorie dětí.

Otázka č. 7 zjišťuje, zda se podle učitelů liší metodika práce s dětmi dvouletými oproti dětem tříletým.

Tabulka č. 4 *Liší se podle Vás metodika práce s dětmi dvouletými oproti dětem tříletým?*

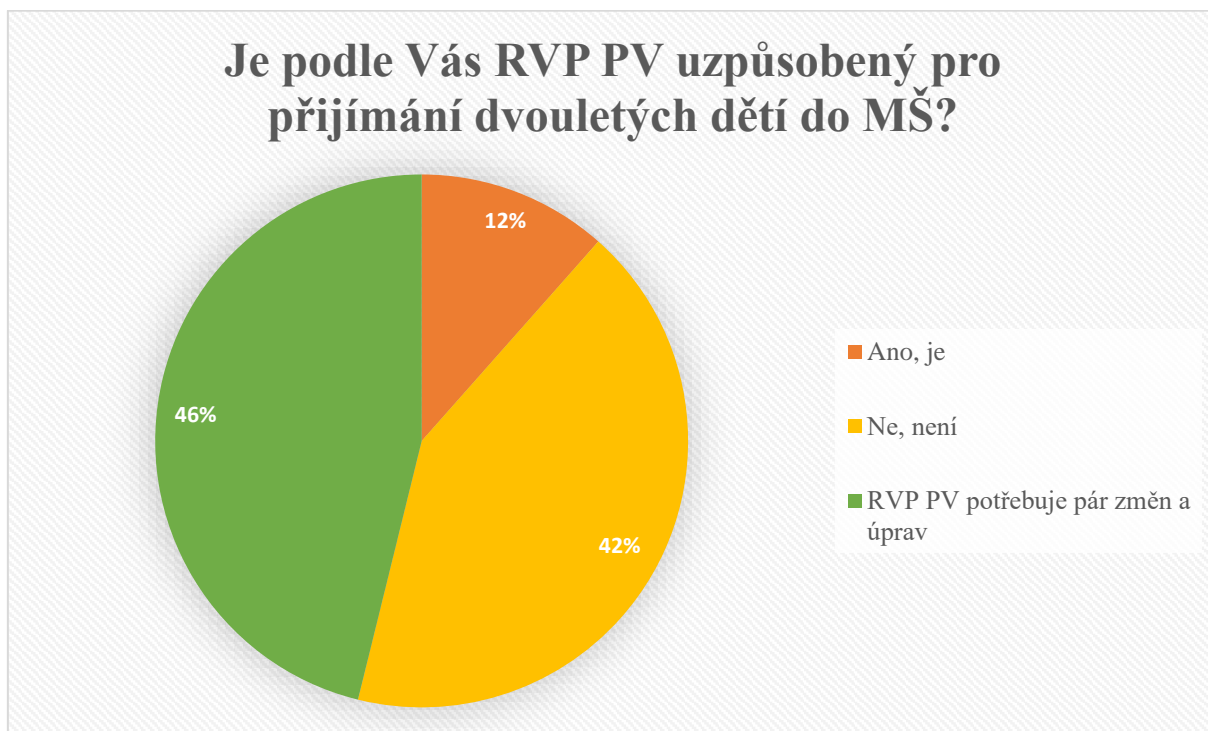
Odpovědi učitelů	Počet odpovědí
Ano	21
Ne	8

Zdroj: vlastní

Pro doplnění odpovědí je vhodné uvést, že tázané paní učitelky souhlasily s tím, že metodika práce liší hlavně v tom, že dvouleté děti potřebují individuální přístup, více pozornosti a přizpůsobení činností. Mnohdy děti ještě nemluví, což také může ztěžovat připravené aktivity. 8 z 29 respondentů uvedlo, že z jejich pohledu se metodika práce s dvouletými dětmi oproti dětem tříletým nijak neliší.

Otázka č. 8 zjišťuje, zda je podle tázaných učitelů RVP PV přizpůsoben pro přijímání dvouletých dětí do MŠ.

Graf č. 10 Je podle Vás Rámcový vzdělávací program uzpůsobený pro přijímání dvouletých dětí do MŠ?

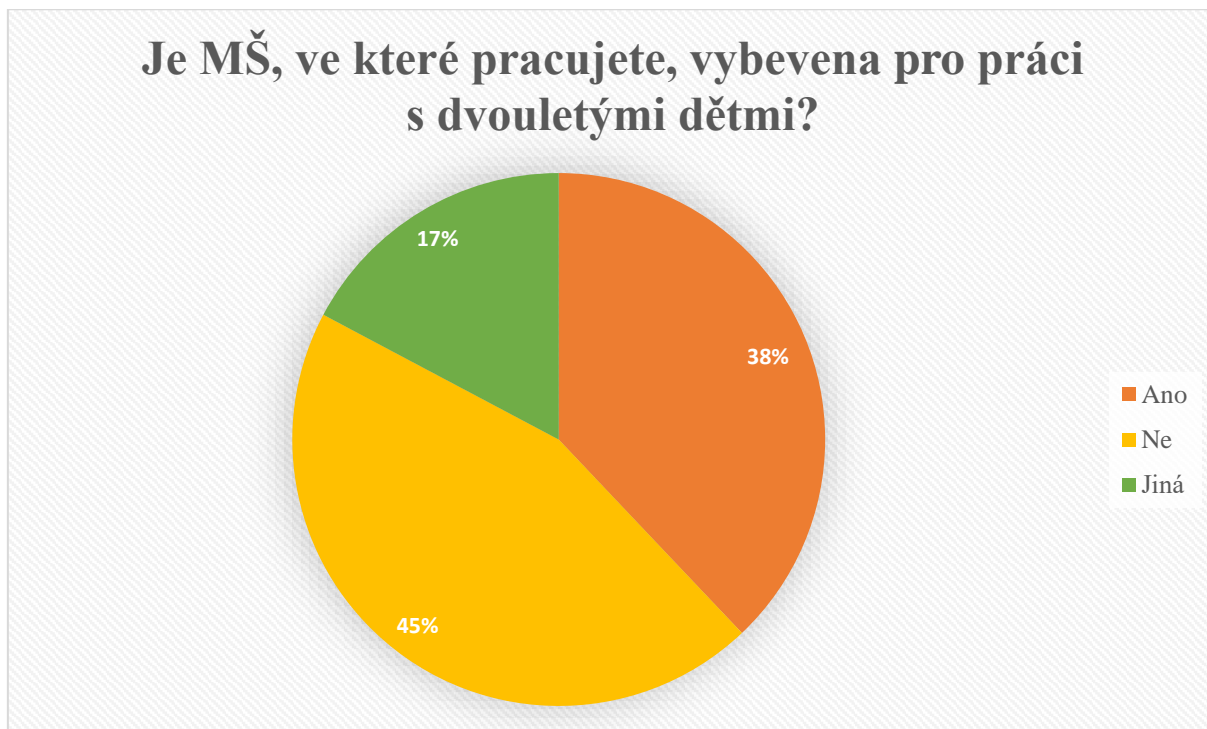

Zdroj: vlastní

Graf č. 10 ukazuje, že by RVP PV potřeboval pár změn a úprav. Těsně za tímto názorem je další názor učitelek, že RVP PV není uzpůsoben pro přijímání dětí ve věku dvou let. 3 respondenti si nejspíše špatně přečetli otázku, protože odpověděli, že RVP PV nemá vliv na vzdělávání dvouletých dětí, činnosti a aktivity musí přizpůsobovat paní učitelka.

Otázka č. 9 zjišťuje názor na materiální zabezpečení pro vzdělávání dvouletých dětí v MŠ.

Graf č. 11 Je MŠ, ve které pracujete, vybavena pro práci s dvouletými dětmi?

Zdroj: vlastní

Z grafu č. 11 je patrné, že podle téměř poloviny respondentů není jejich mateřská škola dostatečně vybavena pro práci s takto malými dětmi. Druhá polovina si naopak myslí, že vybavení je dostatečné. 5 učitelek vybralo z možností odpovědí “Jiná“, kde uvedly následující komentáře:

„Částečně ano. Není připravena např. na pobyt venku a na umožnění rozvoje starších dětí vedle malých. Např. mnoho drobnějších hraček.“

„Ano, i když bych pár změn uvítala – jinak barevné odlišení stěn, více prostoru na hraní. A od nového šk. roku budeme mít asistenta.“

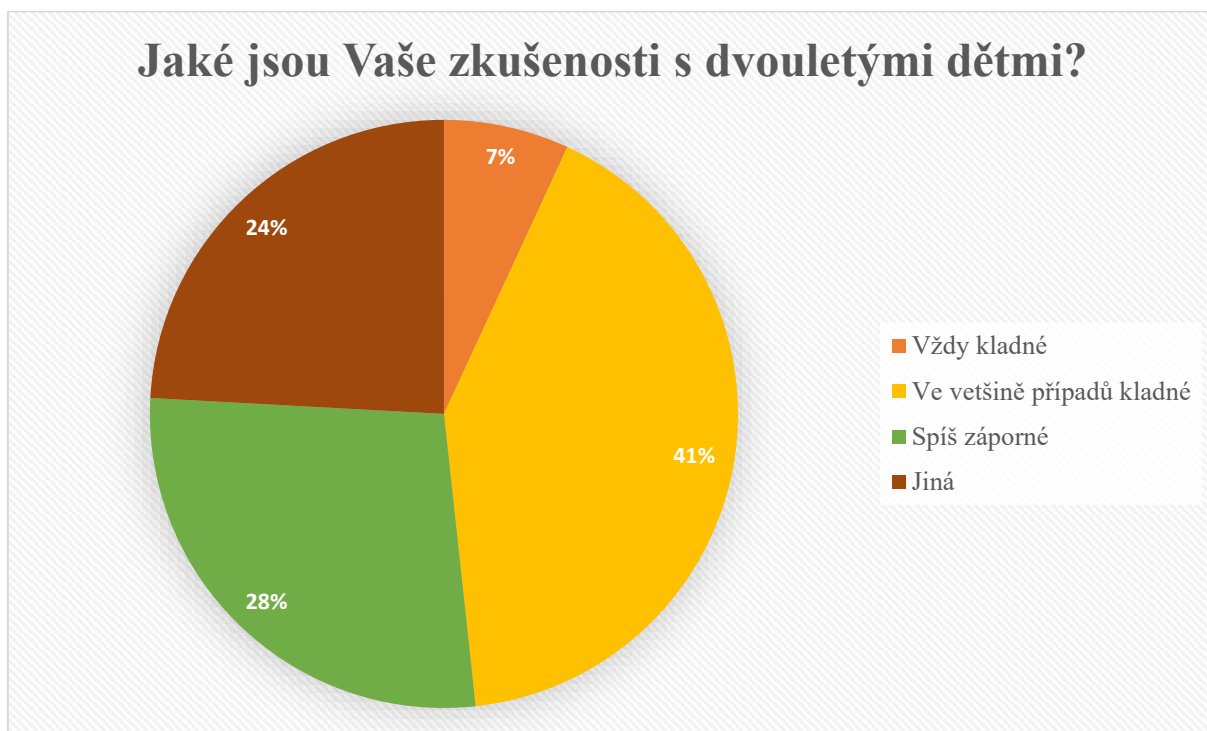
„Ano. Uzpůsobení prostor na hraní, šatny i umývárny, vybavení třídy s hračkami pro dvouleté děti.“

„Dovybavujeme, např. didaktické pomůcky, nemáme přebalovací pult.“

„Ne, přesto dvouleté děti máme.“

Otázka č. 10 zjišťuje zkušenosti učitelů při práci s dvouletými dětmi.

Graf č. 12 Jaké jsou Vaše zkušenosti s dvouletými dětmi?

Zdroj: vlastní

Z grafu č. 12 je patrné, že jen malé procento respondentů mělo vždy dobré zkušenosti s dvouletými dětmi. 12 z 29 učitelek uvedlo, že mělo většinou kladné zkušenosti.

Do možnosti „Jiná“ zdůvodňovaly učitelky jejich odpovědi. Co se týče kladných zkušeností, nejčastěji uváděly, že se děti rychle zadaptovaly, jsou šikovné a dá se s nimi dobře pracovat. Doplnily ale, že to je pravděpodobně tím, že se sešla dobrá a šikovná třída. Do záporných zkušeností zařazovaly nejčastěji nesamostatnost, nezralost a nepřipravenost.

Otázka č. 11 zjišťuje, jak probíhá adaptace dvouletých dětí v mateřských školách.

Tabulka č. 5 *Jak probíhá adaptace dvouletých dětí v MŠ, ve které pracujete?*

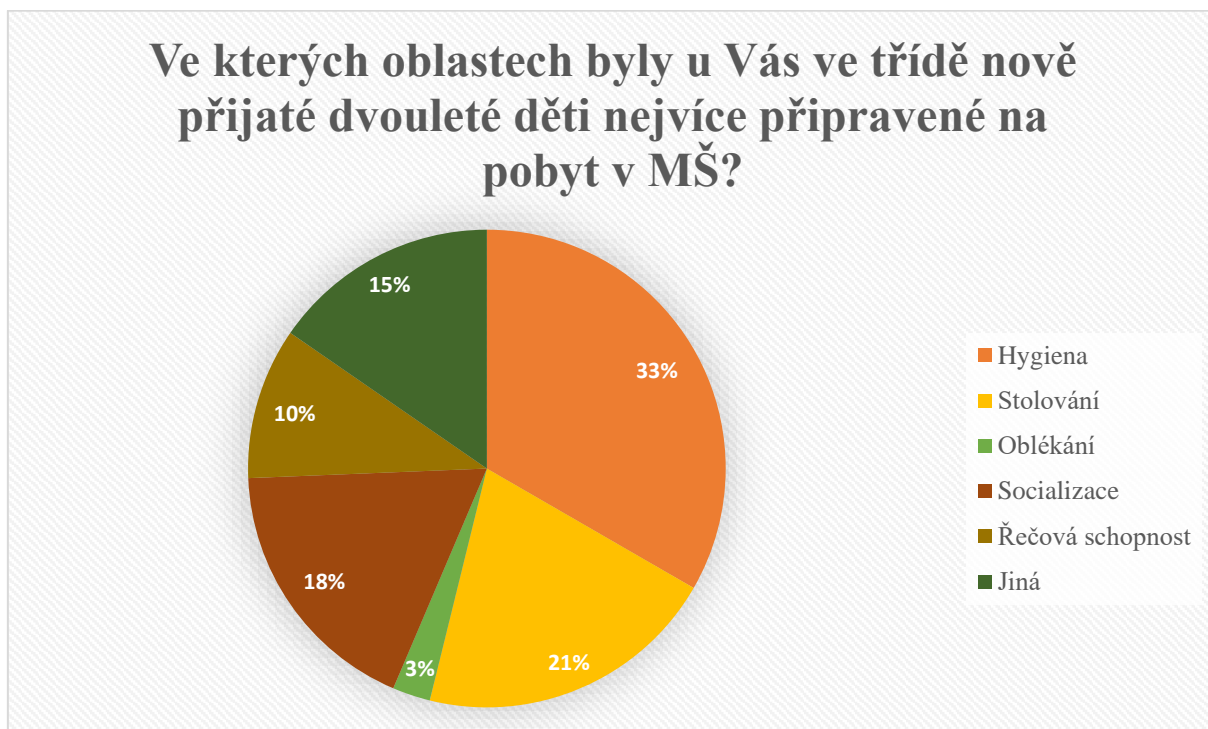
Odpovědi učitelů	Počet odpovědí
Je velmi náročná	6
Probíhá dobře, skvěle	5
Probíhá špatně	5
Probíhá s chůvou	1
Probíhá s rodiči	2
Probíhá postupně, nejdříve max. 3 hodiny denně	4
Probíhá stejně jako u starších dětí	3
Probíhá ještě před nástupem do MŠ	3

Zdroj: vlastní

Všechny paní učitelky se shodly na tom, že při nástupu dítěte apelovaly na rodiče, aby zvážili postup adaptace a své děti dávali do školek pouze na pár hodin denně, poté pobyt prodlužovali. Někteří rodiče tuto informaci respektovali, někteří hned od začátku děti vyzvedávali až ke konci otevírací doby. Dále se shodly na tom, že adaptace u všech dětí je individuální a může trvat i několik měsíců. Je také velmi důležité neprotahovat ranní loučení. Pokud je paní učitelce k dispozici chůva, adaptace se daří o něco lépe.

Otázka č. 12 zjišťuje, jak jsou dvouleté děti připravené na pobyt v MŠ v rámci sebeobsluhy, socializace a komunikace.

Graf č. 13 Ve kterých oblastech byly u Vás ve třídě nově přijaté dvouleté děti nejvíce připravené na pobyt v MŠ?

Zdroj: vlastní

Z grafu č. 13 je patrné, že dvouleté děti jsou na začátku roku nejvíce připravené v oblasti hygieny. Naopak nejméně v oblékání. 6 respondentů vybralo možnost „Jiná“, kam všichni uvedli, že dvouleté děti, které přišly do jejich školky, nebyly připravené v žádné z uvedených oblastí.

Otázka č. 13 zjišťuje, zda učitelé požadují spolupráci po rodičích při péči o jejich dvouleté děti.

Tabulka č. 6 Požadujete po rodičích spolupráci v péči o jejich dvouleté děti?

Odpovědi učitelů	Počet odpovědí
Ano	25
Ne	4

Zdroj: vlastní

Je překvapující, že čtyři učitelky uvedly, že spolupráci po rodičích vůbec nevyžadují. Ta je, dle mého názoru, u dvouletých dětí nezbytná. Souhlasí se mnou i všech 25 zbylých

respondentů. Všichni požadují spolupráci, aby se s rodiči domlouvali na správných postupech u dítěte při práci v MŠ. Avšak rodiče často spolupracovat odmítají. Necháávají paní učitelky postarat se o jejich dítě a neustále někam spěchají.

Otázka č. 14 zjišťuje, jak v MŠ probíhá spolupráce mezi učiteli a rodiči.

Tabulka č. 7 Jak tato spolupráce mezi Vámi a rodiči probíhá?

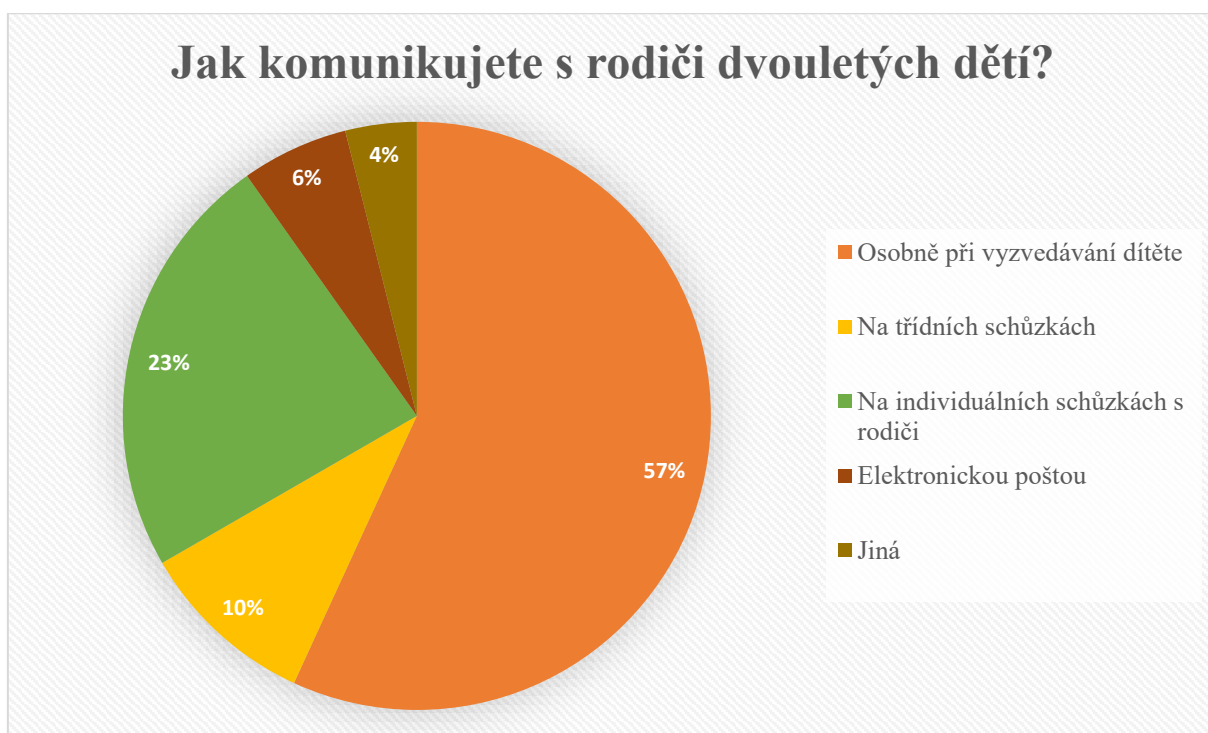
Odpovědi učitelů	Počet odpovědí
Konzultace, třídní schůzky	3
Denní kontakt a komunikace	5
Vedení dětí k sebeobsluze rodiči	4
Nošení hygienických pomůcek	1
Opakovat doma s dětmi	3
Účast rodičů na akcích MŠ	2
Spolupráce neprobíhá	5
Rodiče se na spolupráci nechtějí podílet	6

Zdroj: vlastní

Ti, kteří na spolupráci trvají, se snaží s rodiči každý den komunikovat, sdělovat jim veškeré potřebné informace o dítěti. Na některých mateřských školách fungují konzultace nebo třídní schůzky s rodiči. Po některých rodičích je požadováno nošení hygienických pomůcek (což je pochopitelné vzhledem k tomu, že spousta dvouletých dětí nosí pleny) nebo účast na akcích MŠ. Pro všechny učitelky je důležité, aby rodiče s dětmi opakovali a zkoušeli, co dětem nejde, aby paní učitelce sdělovali o dítěti všechno potřebné a aby projevovali o dítěti zájem.

Otázka č. 15 zjišťuje, jak probíhá komunikace mezi učiteli a rodiči.

Graf č. 14 Jak komunikujete s rodiči dvouletých dětí?

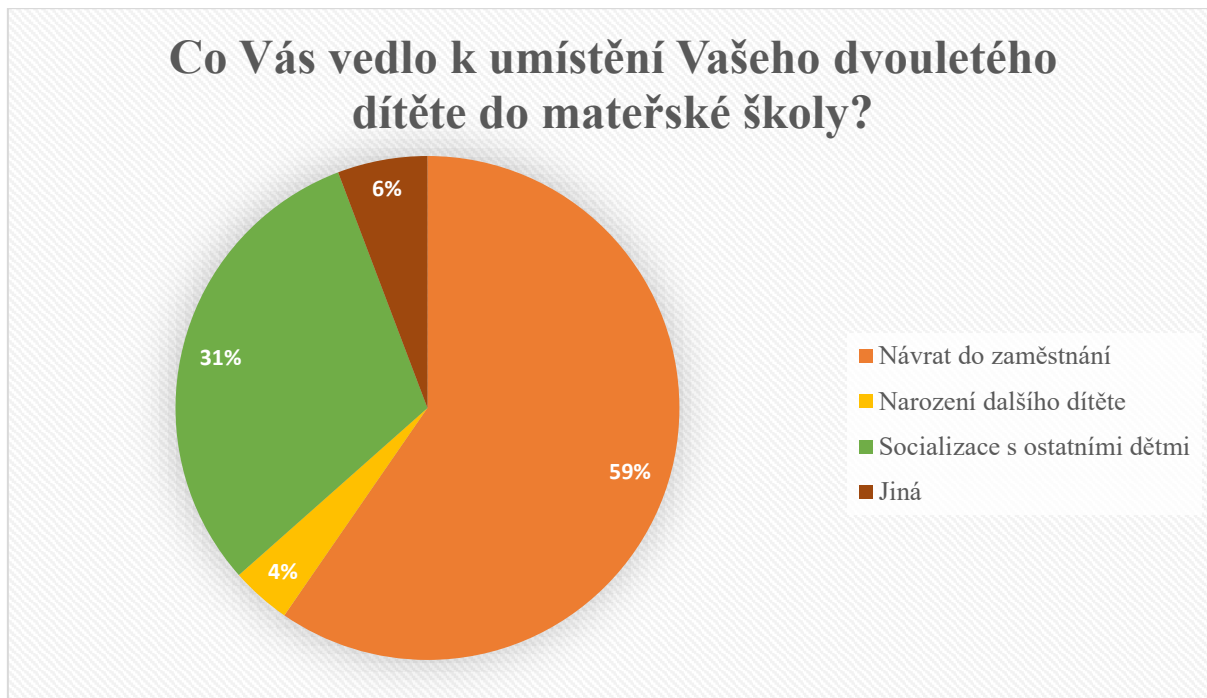
Zdroj: vlastní

Z grafu č. 14 vyplývá, že respondenti nejvíce komunikují s rodiči osobně při předávání dítěte. Další častou odpovědí bylo na individuálních schůzkách s rodiči, které ale nefungují ve všech mateřských školách. Nejméně komunikují přes telefon (tuto možnost uvedli 2 respondenti v odpovědi „Jiná“) a elektronickou poštou.

6.5.2 Vyhodnocení dotazníků pro rodiče dvouletých dětí

Otázka č. 16 zjišťuje, z jakého důvodu umísťují rodiče své dvouleté děti do školky.

Graf č. 15 Co Vás vedlo k umístění Vašeho dvouletého dítěte do mateřské školy?

Zdroj: vlastní

Z grafu č. 15 je patrné, že většina z rodičů přihlásila své dvouleté dítě do školky z důvodu návratu do zaměstnání. Druhým nejčastějším důvodem je socializace dítěte v kolektivu. Respondenti dále uvedli tyto odpovědi:

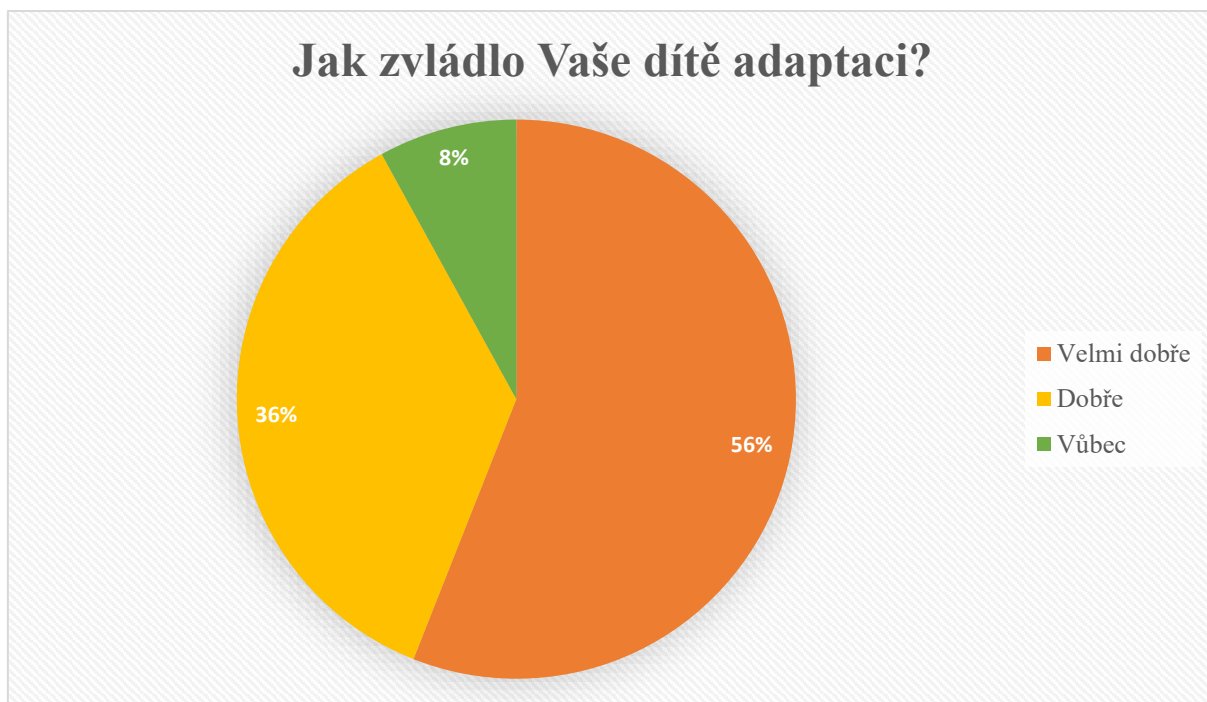
„Narození dalšího dítěte, jehož zdravotní stav vyžadoval časté kontroly v nemocni jak v Plzni, tak v Praze.“

„Sama školku provozuji.“

„Dokončení studia na vysoké škole a částečný pracovní úvazek.“

Otázka č. 17 zjišťuje, jak se zvládly dvouleté děti tázaných osob zadaptovat v mateřské škole.

Graf č. 16 Jak zvládlo Vaše dítě adaptaci v MŠ?

Zdroj: vlastní

Z grafu č. 16 vyplývá, že většina dětí se v mateřské škole zadaptovat zvládla. Ať už velmi dobře či s menšími problémy. Pouze 4 děti respondentů adaptaci nezvládly vůbec.

Otázka č. 18 zjišťuje, zda při adaptaci probíhala spolupráce mezi učitelem a rodiči.

Tabulka č. 8 Proběhla při adaptaci spolupráce mezi Vámi a paní učitelkou?

Odpovědi rodičů	Počet odpovědí
Ano	37
Ne	8

Zdroj: vlastní

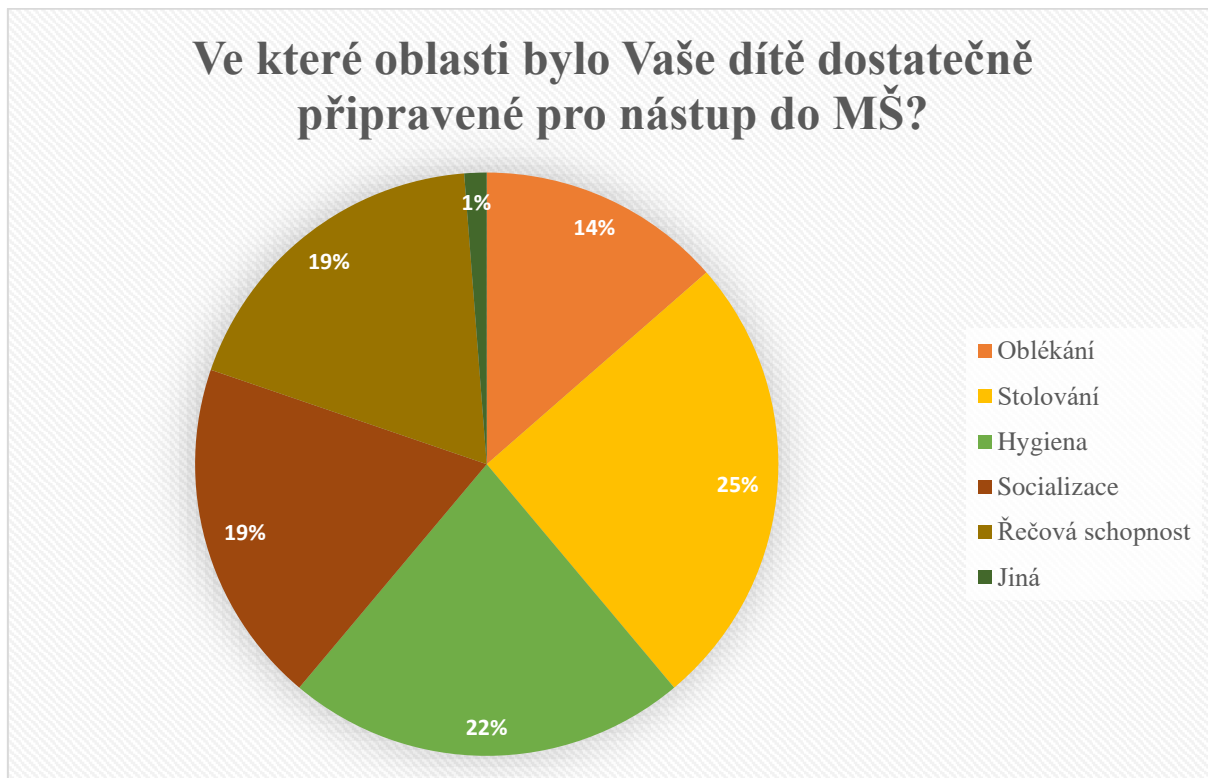
Mezi nejčastěji uvedené formy spolupráce patřila:

- každodenní komunikace rodičů s paní učitelkou o stavu dítěte
- dotazník před nástupem (co má dítě rádo, s čím si rádo hraje apod.)
- zapojení rodičů do programu školky
- citlivá péče učitelky
- domluva s paní učitelkou na určitých pravidlech

Osm respondentů uvedlo, že žádná spolupráce při adaptaci neproběhla. Tito respondenti se shodli, že nedostávali žádnou zpětnou vazbu od učitelky.

Otázka č. 19 zjišťuje, v jaké oblasti v rámci sebeobsluhy, socializace a komunikace byly dvouleté děti respondentů připravené na pobyt v MŠ.

Graf č. 17 Ve které oblasti bylo Vaše dítě dostatečně připravené pro nástup do MŠ?

Zdroj: vlastní

Z grafu č. 17 je patrné, že odpovědi respondentů jsou téměř vyrovnané, liší se pouze o pár procent. Každé dítě bylo připravené v jiné oblasti. Některé i ve více oblastech, neboť respondenti mohli vybírat více možností. Dva rodiče uvedli, že jejich dítě nebylo připravené v žádné z uvedených oblastí.

Otázka č. 20 zjišťuje, jakým způsobem spolupracuje rodina a učitelka při péči o dvouleté děti.

Tabulka č. 9 *Jak probíhá spolupráce s paní učitelkou při péči o Vaše dvouleté dítě?*

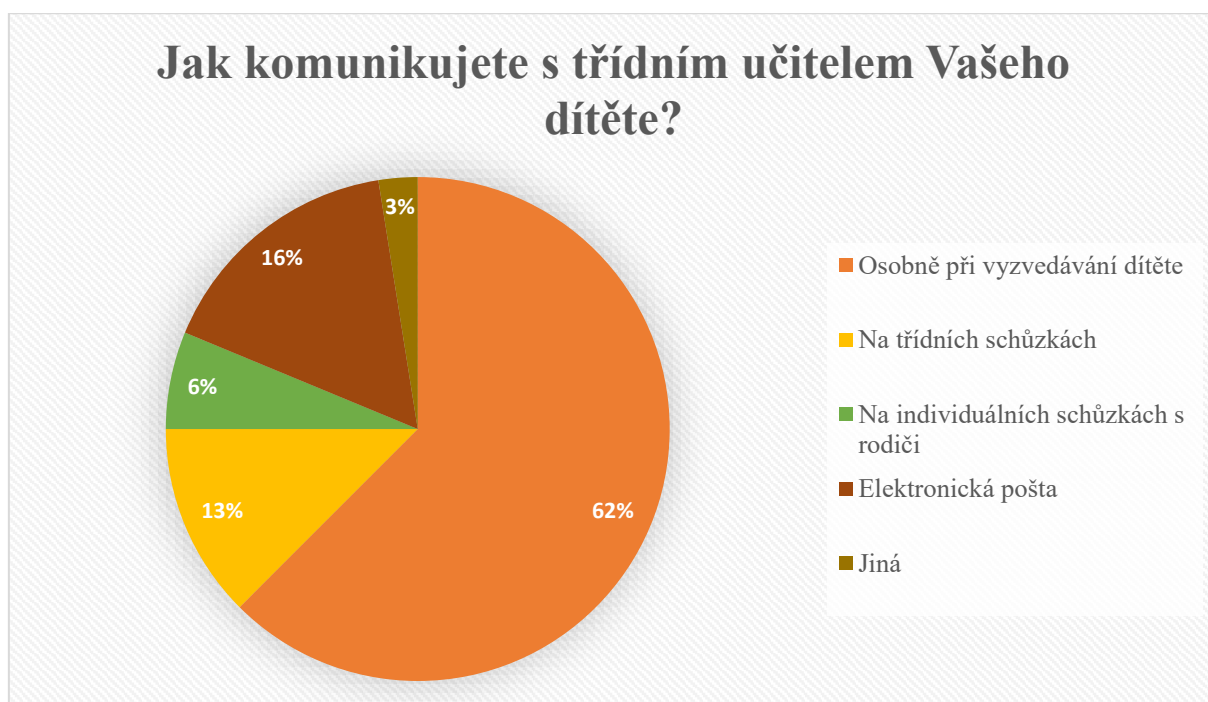
Odpovědi rodičů	Počet odpovědí
Probíhá velmi dobře	14
Probíhá formou každodenní komunikace	23
Rodiče trénují s dětmi, co učitel doporučí	2
Učitel respektuje pleny u dítěte, případně dudlík	1
Rodiče jsou na telefonu pro případ nouze	2
Posílání fotografií	1
Probíhá špatně	1
Neprobíhá vůbec	1

Zdroj: vlastní

Nejvíce rodičů spolupracuje s učitelem formou každodenní komunikace, kdy si sdělují, jak se dítě vyspalo, co ve školce dělalo, co jedlo, zda spalo apod. Tato forma spolupráce a komunikace je podle mého názoru nejefektivnější. Jeden rodič napsal, že spolupráce probíhá špatně, a u druhého rodiče spolupráce neprobíhá vůbec.

Otázka č. 21 zjišťuje, jaké formy komunikace s učitelem upřednostňují tázané osoby (rodiče).

Graf č. 18 Jak komunikujete s třídním učitelem Vašeho dítěte?

Zdroj: vlastní

Graf č. 18 ukazuje, že rodiče komunikují s učitelem nejvíce osobně při předávání a vyzvedávání dítěte. Podle mého názoru je to tak správně, aby si obě strany mohly kdykoliv sdělit, co je zrovna důležité. Dále získala nejvíce procent komunikace elektronickou poštou, tzn. přes e-maily. Těsně za ní jsou třídní schůzky. Avšak ne všechny mateřské školy třídní schůzky provozují.

Otázka č. 22 zjišťuje, zda jsou rodiče s péčí o jejich dvouleté dítě spokojeni a nic nepostrádají ze strany mateřské školy.

Tabulka č. 10 Postrádáte něco v péči o Vaše dvouleté dítě ze strany mateřské školy?

Odpovědi rodičů	Počet odpovědí
Nic	38
Více informovat rodiče (o dítěti, shrnutí dne)	2
Více individuální přístup k dítěti	1
Fotky dětí	2
Lepší jídelníček	1
Více vzdělaný personál	1

Zdroj: vlastní

U otázky č. 22 převažuje, že rodičům nic nechybí a s mateřskou školou jsou spokojeni. Takto odpovědělo 38 respondentů ze 45. Zbylých 7 respondentů napsalo, čím by si představovali péči vylepšit (viz tabulka).

6.6 Závěry praktické části práce

V těchto závěrech lze nalézt interpretaci výsledků směrem ke stanovených dílčím cílům. Také zde najdete hodnocení metodologie použité pro výzkumnou sondu a dále zde budou i praktická doporučení pro práci s dvouletými dětmi.

6.6.1 Obsahový závěr

Výsledky výzkumného šetření byly zpracovány na základě pětáctyřiceti vyplněných dotazníků od rodičů dvouletých dětí a devětadvaceti vyplněných dotazníků od učitelů mateřských škol mající v péči dvouleté děti. **Výsledky výzkumného šetření uvedené v této práci jsou platné pouze na vybraný záměrný vzorek.**

Hlavním cílem bylo zjistit, jak probíhá spolupráce rodiny a učitelů MŠ při výchově dvouletých dětí. Tento cíl byl zjišťován otázkou č. 13 a 14 a výsledky dokladují tabulky č. 6 a 7. Učitelé mateřských škol po rodičích ve většině případů spolupráci vyžadují a tato spolupráce probíhá zejména formou každodenní komunikace, na třídních či individuálních schůzkách nebo také nošením hygienických pomůcek. K tomuto cíli se také váže komunikace rodičů a učitele, která byla zjišťována otázkou č. 15 a výsledek dokladuje graf č. 14. Učitelé uvedli, že s rodiči komunikují nejčastěji při předávání dětí.

Totéž jsme zjišťovali od rodičů dvouletých dětí. Otázka č. 20 zjišťuje, jak probíhá spolupráce školy s rodinou a výsledek najdeme v tabulce č. 9. Výsledek ukázal, že tato spolupráce probíhá formou každodenní komunikace, hlavně při předávání a vyzvedávání dětí. Komunikaci mezi rodinou a učitelem zjišťovala otázka č. 21 a výsledek ukazuje graf č. 18. Komunikace probíhá hlavně při předávání a vyzvedávání dítěte.

Druhým cílem bylo zjistit, jaký mají učitelé názor na umístování dvouletých dětí do mateřské školy a jaký k tomu mají rodiče důvod. Názor učitelů zjišťuje otázka č. 3 a výsledek dokladuje graf č. 9. Většina respondentů si myslí, že důvodem rodičů umístit jejich dvouleté dítě je návrat matky do zaměstnání. To stejné uvedli rodiče, což zjišťovala otázka č. 16. Výsledek lze vidět na grafu č. 15. Všichni učitelé se shodli na tom, že umístění dvouletého dítěte do MŠ záleží na jeho individualitě. Některé dítě na pobyt v MŠ připravené je, jiné ne. Každopádně by podle nich dítě ve věku dvou let nemělo být v mateřské škole, ale s matkou doma. Toto je patrné z tabulky č. 1, ve které jsou zpracovány odpovědi

na otázku č. 4, která se ptala učitelů na jejich názor, zda jsou dvouleté děti připravené na pobyt v MŠ.

Třetím cílem bylo zjistit, jak probíhá adaptace dvouletých dětí v mateřských školách respondentů a jak vnímali adaptaci rodiče dvouletých dětí. Tento cíl zjišťovala otázka č. 11 a výsledek dokladuje tabulka č. 5. Z odpovědí bylo patrné, že adaptace je velmi náročná a mnohdy se nepovede. Učitelé apelují na rodiče, aby zvážili, zda své dvouleté dítě do MŠ dát, a pokud se tak opravdu rozhodnou, je třeba se domluvit na společných krocích. Prvním krokem by mělo být postupné zvykání na MŠ pouze pár hodin denně a poté pobyt prodlužovat. Otázka č. 17 zjišťovala, jak podle rodičů zvládly adaptaci jejich dvouleté děti. Výsledek dokladuje graf č. 16, ve kterém lze vidět, že dvouleté děti adaptaci vesměs zvládly. **Čtvrtým**, a zároveň posledním, **cílem** bylo zjistit, zda se podle učitelů liší práce s dvouletými dětmi oproti dětem tříletým. Tento cíl zjišťovala otázka č. 5 a výsledek dokladuje tabulka č. 2. Všichni se shodli na tom, že zde značný rozdíl je. Pravděpodobně největší rozdíl je v osobních potřebách dítěte.

6.6.2 Metodologický závěr

Pro tento výzkum byly vytvořeny dva dotazníky. Jeden pro učitele mateřských škol, kteří mají v péči dvouleté děti, a druhý pro rodiče dvouletých dětí. Dotazník pro učitele (viz příloha č. 2) se skládal z celkem 15 otázek - 11 polouzavřených, 1 uzavřenou a 3 otevřené otázky, které byly zaměřené na spolupráci rodiny a mateřské školy, také jejich komunikaci, dále na adaptaci dvouletých dětí v mateřské škole nebo na materiální zabezpečení jednotlivých MŠ. Dotazník pro rodiče (viz příloha č. 3) tvořil 7 otázek - 5 polouzavřených, 1 uzavřenou a 1 otevřenou otázku, které byly zaměřené na spolupráci rodiny a mateřské školy, jejich komunikaci, adaptaci dvouletých dětí v MŠ nebo na spokojenost rodičů s MŠ. Před samotným výzkumem byl proveden předvýzkum u dvou učitelek MŠ a u dvou rodičů. Výhodou této metody je poměrně rychlé získání potřebných údajů za krátkou dobu. Nevýhodou ovšem může být nepochopení odpovědí či otázek a poté nesprávné vyhodnocení. Vzhledem k okolnostem byla návratnost u obou dotazníků vyšší prostřednictvím elektronické formy. Pro prohloubení získaných dat by bylo vhodné využití další výzkumné metody, a to například rozhovoru.

Prostřednictvím dotazníků byly splněny všechny předem stanovené cíle.

6.6.3 Praktický závěr

Z výpovědí učitelů bylo patrné, že nejvíce bojují s problémem velkého počtu dětí na malý počet učitelů. S tímto názorem se můžeme setkat prakticky u každé učitelky, která má ve

třídě dvouleté děti, ať už ve smíšené třídě nebo ve třídě čistě dvouletých dětí. Zde by bylo potřeba upravit počty dětí ve třídách, ovšem mohl by vzniknout problém v nedostatku učitelů. Bylo by potřeba upravit podmínky vzdělávání dvouletých dětí v RPV PV.

Dalším zjištěním bylo to, že se sice učitelé snaží o spolupráci s rodiči dvouletých dětí, nicméně se tato spolupráce ne vždy dobře daří. Spolupráce rodiny a učitelů je nejvíce důležitá právě při adaptaci dvouletého dítěte. Je důležité komunikovat a spolupracovat po celou dobu docházky dvouletého dítěte do MŠ, samozřejmě i nadále, neboť je to hlavně pro jeho blaho.

Minulý rok jsem se zúčastnila kurzu, který vedla Mgr. Eva Svobodová. Obsahem kurzu bylo se dozvědět, jak správně pracovat s dvouletými dětmi a jaké rituály s těmito dětmi zavést. Paní Svobodová kurz vedla skvěle a dozvěděla jsem se od ní spoustu zajímavých informací. Například to, že nemá smysl dvouletým dětem čtyřicet pět minut něco povídat. Mnohem zajímavější je pro ně hodit kámen do vody a sledovat, jak se potápí, nebo jim rozdat vlašský ořech a na jeho skořápce hledat cesty. Pro dvouleté dítě je lepší si spontánně hrát a do hry zařazovat paní učitelku než plnit úkoly, které mají větší smysl až u starších dětí. Paní učitelka by měla při práci s dvouletými dětmi hodně zařazovat básničky, písničky, říkadla a pohybové hry.

Pro načerpání inspirace pro práci s dvouletými dětmi bych doporučila publikaci „Dvouleté děti v předškolním vzdělání“ od autorky Hany Splavcové, ve které jsou velmi pěkně popsány aktivity a činnosti právě pro dvouleté děti.

Dvouleté děti ve školce potřebují hlavně vlídné chování a vřelou náruč, ne náročné aktivity a činnosti. Paní učitelka by dítěti měla dát najevo, že se nemusí bát a může kdykoliv přijít za ní. Paní učitelka svým způsobem nahrazuje dítěti matku, alespoň po dobu pobytu v MŠ. Podle mého názoru by se v mateřské škole či dětské skupině měla o takto malé děti starat paní učitelka, která má hodně sil, protože tato péče může být často velmi náročná.

Závěr

Bakalářská práce se zabývala zjišťováním míry spolupráce rodiny a mateřské školy při výchově dvouletých dětí. V současné době je velké téma, zda by se vůbec měly dvouleté děti do mateřských škol zařazovat.

V teoretické části byla popsána charakteristika dvouletých dětí, včetně biologické, emocionální, sociální a kognitivní složky. Dále podmínky předškolního vzdělávání dvouletých dětí, institucionální vzdělávání dvouletých dětí (mikrojesle, dětské skupiny, mateřské školy) a v neposlední řadě právě spolupráce školy a rodiny.

V praktické části proběhla analýza dotazníků, které vyplňovaly učitelé MŠ, kteří mají v péči dvouleté děti, a rodiče dvouletých dětí. Výsledky byly zpracovány do grafů a tabulek a následně doplněny slovním komentářem. Cílem dotazníků bylo zjistit, v jaké míře spolupracuje rodina a učitel při výchově dvouletých dětí. Dotazníky byly vyhodnocovány kvantitativně s kvalitativním komentářem.

Z odpovědí učitelů bylo patrné, že umístování dvouletých dětí do mateřské školy záleží na individualitě každého dítěte. I tak se shodli, že dvouleté děti by ještě v mateřské škole být neměly. Přesto jejich zkušenosti s takto malými dětmi jsou převážně kladné. Vzhledem k tomu, že spolupráce rodiny a učitelů v péči o dvouleté děti je velmi důležitá, většina učitelů ji po rodičích proto požaduje. Měla by spočívat hlavně v každodenní komunikaci. Bohužel ne všude se tato spolupráce daří.

Z odpovědí rodičů bylo patrné, že své dvouleté dítě do mateřské školy umístili převážně z důvodu návratu do zaměstnání. Dle rodičů proběhla spolupráce i dostatečná komunikace při adaptaci dítěte a probíhá i dál.

Bakalářská práce pro mě byla velkým přínosem, protože bylo velmi zajímavé číst názory učitelů na vzdělávání a výchovu dvouletých dětí a spokojenost/nespokojenost rodičů dvouletých dětí s jejich umístěním do mateřské školy.

Během zkoumání jsem zjistila, že podmínky předškolního vzdělávání dvouletých dětí nejsou ideální. Asi největším kamenem úrazu je malý počet učitelek na velký počet dětí. Ať už jsou děti ve věkově homogenní nebo věkově heterogenní skupině, není možné, aby učitelka naplnila individuální potřeby všech dětí najednou.

Resumé

Bakalářská práce se zabývá spoluprací rodiny a mateřské školy při výchově dvouletých dětí. Teoretická část popisuje dvouleté dítě z hlediska vývoje, dále historii institucionálního vzdělávání, současnou péči, podmínky předškolního vzdělávání pro děti ve věku 2 let a spoluprací rodiny a MŠ.

Praktická část bakalářské práce zpracovává výsledky výzkumné sondy, která prostřednictvím dotazníků zjišťuje, jak probíhá adaptace dvouletých dětí v mateřských školách, podmínky vzdělávání takto malých dětí a v jaké míře rodina a mateřská škola spolupracuje.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že učitelky jsou stále skeptické při zařazování dvouletých dětí do mateřských škol, naopak rodiče jsou s touto možností spokojeni.

Klíčová slova

mateřská škola, dvouleté děti, spolupráce, rodiče, učitelé

Summary

The bachelor thesis deals with the cooperation of family and kindergarten in raising two-year-old children.

The theoretical part describes a two-year-old child in terms of evolution, the history of institutional education, current care, pre-school conditions for children aged 2 years and cooperation between family and kindergarten.

The practical part of the thesis deals with the results of a research probe, which uses questionnaires to find out how the adaptation of two-year-old children looks like in kindergartens, the conditions of education of such young children and to what extent the family and kindergarten cooperate.

The questionnaire survey showed that teachers are still skeptical about the inclusion of two-year-old in kindergartens, while parents are satisfied with this possibility.

Key words

kindergarten, two-year-old children, cooperation, parents, teachers

Seznam literatury

1. ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-463-X.
2. DVOŘÁKOVÁ, M., KOLÁŘ, Z., TVRZOVÁ, I., VÁŇOVÁ, R. *Základní učebnice pedagogiky*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5039-2.
3. GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.
4. GREGORA, M., KROPÁČKOVÁ, J. *Vývoj batolete od jednoho roku do tří let*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5085-9.
5. CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.
6. KORBELOVÁ, P., *Vývoj české mateřské školy v letech 1980-2010 v Ostravě*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Pedagogická fakulta (vedoucí práce doc. PhDr. Jana Uhlířová CSc).
7. KOŤÁTKOVÁ, S. *Dítě a mateřská škola – Co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4435-3.
8. LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1284-9.
9. OPRAVILOVÁ, E. *Předškolní pedagogika*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5107-8.
10. PIAGET, J., INHELDER, B. *Psychologie dítěte*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-146-0.
11. SPLAVCOVÁ, H., KROPÁČKOVÁ, J. *Dvouleté děti v předškolním vzdělávání od podzimu do zimy*. Praha: Raabe, 2016. ISBN 978-80-7496-270-7.
12. SPLAVCOVÁ, H., KROPÁČKOVÁ, J. *Vzdělávání dětí od dvou let v MŠ*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1042-9.
13. SVOBODOVÁ, E. *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-774-9.
14. ŠLÉGL, J. *Dějiny výchovy dětí předškolního věku*. Ústí nad Labem. Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2012. ISBN 978-80-7414-592-6.
15. ŠMELOVÁ, E., PRÁŠILOVÁ M. *Didaktika předškolního vzdělávání*. Praha: Portál, 2018. ISBN 978-80-262-1302-4.

16. ŠVAŘÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách.* vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.
17. THOROVÁ, K. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí do smrti.* Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6.
18. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie.* Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.

Elektronické zdroje

1. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání [online], Praha: MŠMT, 2016,
[cit.2020-02-20], Dostupné z <http://www.msmt.cz/file/38919/>
2. MŠMT, ©2013-2019. Podrobný informační materiál ke vzdělávání dětí od 2 do 3 let v mateřské škole. MSMT.cz [online]. 2017 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/podrobny-informacni-material-ke-vzdelavani-deti-od-2-do-3>
3. Motorika a pohybové aktivity v jednotlivých životních fázích | Zdravotně preventivní pohybové aktivity | Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity. *Informační systém* [online], Copyright © 2018 Masarykova univerzita [cit. 08.02.2020]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js18/pohybove_aktivity/web/pages/01-02_motorika.html
4. Kvalifikační zkoušky pro chůvy | DVPP. *DVPP: Školení a kurzy pro učitele v rámci Šablon DVPP* [online]. Copyright © 2019 CENTRUM [cit. 16.02.2020]. Dostupné z: <https://sablony-dvpp.cz/kvalifikacni-zkousky-pro-chuvy/>
5. mikrojesle.mpsv.cz | Mikrojesle. *mikrojesle.mpsv.cz / Mikrojesle* [online]. Dostupné z: <https://mikrojesle.mpsv.cz/>
6. Statistiky o mikrojeslích | mikrojesle.mpsv.cz. *mikrojesle.mpsv.cz / Mikrojesle* [online]. Dostupné z: <https://mikrojesle.mpsv.cz/index.php/statistiky-o-mikrojeslich/>
7. Pro rodiče. [online]. Dostupné z: <http://www.dsmpsv.cz/cs/pro-rodice>

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Seznam obrázků

Obr. 1 Počty mikrojeslí v jednotlivých krajích – celkem 100 zařízení	12

Seznam grafů

Graf 1: Přehled pohlaví.....	24
Graf 2: Přehled délky pedagogické praxe.....	25
Graf 3: Přehled nejvyššího dosaženého vzdělání	26
Graf 4: Přehled pohlaví.....	27
Graf 5: Přehled věkových kategorií.....	28
Graf 6: Přehled nejvyššího dosaženého vzdělání	29
Graf 7: V jaké typu třídy učíte?	32
Graf 8: Máte ve své třídě dvouleté děti?.....	33
Graf 9: Jaký mají podle Vás rodiče důvod umístit jejich dvouleté děti do školky?	34
Graf 10: Je podle Vás RVP PV uzpůsobený při přijímání dvouletých dětí?.....	37
Graf 11: Je MŠ, ve které pracujete, vybavena pro práci s dvouletými dětmi?	38
Graf 12: Jaké jsou Vaše zkušenosti s dvouletými dětmi?	39
Graf 13: Ve kterých oblastech byly u Vás ve třídě nově přijaté dvouleté děti nejvíce připravené na pobyt v MŠ?.....	42
Graf 14: Jak komunikujete s rodiči dvouletých dětí?	43
Graf 15: Co Vás vedlo k umístění Vašeho dvouletého dítěte do mateřské školy?.....	44
Graf 16: Jak zvládlo Vaše dítě adaptaci v MŠ?.....	45
Graf 17: Ve které oblasti bylo Vaše dítě dostatečně připravené na pobyt v MŠ?.....	46
Graf 18: Jak komunikujete s třídní učitelkou Vašeho dítěte?.....	48

Seznam tabulek

Tab. 1: Myslíte si, že děti od dvou let jsou připravené na umístění do MŠ?.....	35
Tab. 2: Jaký je podle Vás rozdíl mezi vzděláváním dvouletého a tříletého dítěte?	35
Tab. 3: Vnímáte přípravy činností a aktivit pro dvouleté děti náročnější než pro děti tříleté?	36
Tab. 4: Liší se podle Vás metodika práce s dětmi dvouletými oproti dětem tříletým?....	36
Tab. 5: Jak probíhá adaptace dvouletých dětí v MŠ, ve které pracujete?.....	40

Tab. 6: Požadujete po rodičích spolupráci v péči o jejich dvouleté děti?	41
Tab. 7: Jak tato spolupráce mezi Vámi a rodiči probíhá?	42
Tab. 8: Proběhla při adaptaci spolupráce mezi Vámi a paní učitelkou?	45
Tab. 9: Jak probíhá spolupráce s paní učitelkou při péči o Vaše dvouleté dítě?	47
Tab. 10: Postrádáte něco v péči o Vaše dvouleté dítě ze strany mateřské školy?	48

Seznam příloh

Příloha č. 1: Souhlas se zpracováním osobních údajů

Příloha č. 2: Dotazník pro učitele MŠ

Příloha č. 3: Dotazník pro rodiče

Příloha č. 4: Dotazník pro učitele MŠ v elektronické podobě

Příloha č. 5: Dotazník pro rodiče v elektronické podobě

Příloha č. 6: Dotazník pro učitele MŠ 1 – předvýzkum

Příloha č. 7: Dotazník pro učitele MŠ 2 – předvýzkum

Příloha č. 8: Dotazník pro rodiče 1 – předvýzkum

Příloha č. 9: Dotazník pro rodiče 2 – předvýzkum

Příloha č. 1

Souhlas se zpracováním osobních údajů

Tímto uděluji Kateřině Mašková, bydlištěm Do Vršku 74, Zbuzany, Praha-západ, souhlas se zpracováním osobních údajů, a to v rozsahu:

- název firmy Mateřská škola Drobeček

Tyto údaje budou použity pouze v bakalářské práci.

V PLZNI dne 20.3.2020

Mateřská škola Drobeček s.r.o.
Blatenská 1073/27a
326 00 Plzeň
IČ: 280 46 366

.....
podpis

Příloha č. 2

Vážená paní učitelko, vážený pane učiteli,

jmenuji se Kateřina Mašková a jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studia oboru Učitelství pro mateřské školy. Ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku, jehož odpovědi využiji pouze jako podklad pro svou bakalářskou práci na téma „*Spolupráce rodiny a mateřské školy při výchově dvouletých dětí*“. Cílem mé práce je zjistit, v jaké míře spolupracuje mateřská škola s rodiči při výchově a vzdělávání dětí ve věku 2 let. Dotazník má 15 otázek a je zcela anonymní. Velice děkuji za Vaši ochotu a čas.

Instrukce k vyplnění:

Dotazník obsahuje uzavřené i otevřené otázky. V uzavřených otázkách zaškrtněte, prosím, jen jednu odpověď, pokud není uvedeno jinak. U otevřených otázek odpovězte podle svého uvážení.

Zde, prosím, zaškrtněte správnou odpověď:

Pohlaví:

žena muž

Délka praxe:

méně než 5 let 5-10 let 10-15 let

15-20 let více než 20 let

Nejvyšší dosažené vzdělání:

úplné střední vzdělání ukončené maturitní zkouškou

vyšší odborná škola bakalářské studium na VŠ

magisterské studium na VŠ

jiné – prosím uveďte: _____

1. V jakém typu třídy učíte?

- a. ¹věkově homogenní
- b. ²věkově heterogenní

2. Máte ve své třídě dvouleté děti?

- a. ano
- b. ne

Pokud ano, kolik? Prosím uveďte: _____

3. Jaký mají podle Vás rodiče důvod umístit jejich dvouleté dítě do školky?

¹ V homogenní třídě jsou děti stejného věku, tzn. dvouleté děti (v tomto případě)

² V heterogenní třídě jsou děti různého věku, tzn. od 2-7 let

- a. návrat do zaměstnání
- b. narození dalšího dítěte
- c. socializace s ostatními dětmi
- d. jiné, prosím uveďte: _____

4. Myslíte si, že děti od dvou let jsou připraveny na umístění do mateřské školy?

a. ano, odpověď prosím zdůvodněte: _____

b. ne, odpověď prosím zdůvodněte: _____

5. Jaký je podle Vás rozdíl mezi vzděláváním dvouletého a tříletého dítěte?

6. Vnímáte přípravy činností a aktivit pro dvouleté děti náročnější než pro děti tříleté?

a. ano, prosím zdůvodněte: _____

b. ne, prosím zdůvodněte: _____

7. Liší se podle Vás metodika práce s dětmi dvouletými oproti dětem tříletým?

a. ano, prosím uveďte, v čem: _____

b. ne, neliší

8. Je podle Vás Rámcový vzdělávací program uzpůsobený pro přijímání dvouletých dětí do MŠ?

- a. ano, je
- b. ne, není, proč: _____
- c. RVP PV potřebuje pár změn a úprav

9. Je MŠ, ve které pracujete, vybavena pro práci s dvouletými dětmi?

- a. ano
- b. ne, proč: _____

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s dvouletými dětmi?

- a. vždy kladné
- b. ve většině případů kladné
- c. spíše záporné

Vaši odpověď, prosím, zdůvodněte: _____

11. Jak probíhá adaptace dvouletých dětí v mateřské škole, ve které pracujete?

12. Ve kterých oblastech byly u Vás ve třídě nově přijaté dvouleté děti nejvíce připravené na pobyt v MŠ? Zaškrtnout můžete více možností.

- a. hygiena
- b. stolování
- c. oblékání
- d. socializace
- e. řečová schopnost
- f. jiné, prosím uveďte: _____

13. Požadujete po rodičích spolupráci v péči o jejich dvouleté děti?

a. ano, prosím zdůvodněte: _____

b. ne, prosím zdůvodněte: _____

14. Jak tato spolupráce mezi Vámi a rodiči probíhá?

15. Jak komunikujete s rodiči dvouletých dětí? Zaškrtnout můžete více možností.

- a. osobně při předávání dítěte
- b. na třídních schůzkách
- c. na individuálních schůzkách s rodiči
- d. elektronickou poštou
- e. jinak, prosím uveďte: _____

Děkuji Vám za spolupráci!

Příloha č. 3

Vážení rodiče,

jmenuji se Kateřina Mašková a jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studia oboru Učitelství pro mateřské školy. Ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku, jehož odpovědi využiji pouze jako podklad pro svou bakalářskou práci na téma „*Spolupráce rodiny a mateřské školy při výchově dvouletých dětí*“. Cílem mé práce je zjistit, v jaké míře spolupracuje mateřská škola s rodiči při výchově a vzdělávání dětí ve věku 2 let. Dotazník má 7 otázek a je zcela anonymní. Velice děkuji za Vaši ochotu a čas.

Instrukce k vyplnění:

Dotazník obsahuje uzavřené i otevřené otázky. V uzavřených otázkách zaškrtněte, prosím, jen jednu odpověď, pokud není uvedeno jinak. U otevřených otázek odpovězte podle svého uvážení.

Zde, prosím, zaškrtněte správnou odpověď:

Pohlaví:

žena muž

Váš věk:

18-20 let 20-25 let 25-30 let

30-35 let 35-40 let více než 40 let

Nejvyšší dosažené vzdělání:

základní vzdělání vyučení v oboru

úplné střední vzdělání ukončené maturitní zkouškou

vyšší odborná škola bakalářské studium na VŠ

magisterské/inženýrské studium na VŠ

jiné – prosím uveďte: _____

1. Co Vás vedlo k umístění Vašeho dvouletého dítěte do mateřské školy?

- návrat do zaměstnání
 - narození dalšího dítěte
 - socializace s ostatními dětmi
 - jiné, prosím uveďte: _____
-

2. Jak zvládlo Vaše dítě adaptaci v MŠ?

- a. velmi dobře
- b. dobře
- c. vůbec

3. Proběhla při adaptaci spolupráce mezi Vámi a paní učitelkou/panem učitelem?

- a. ano, proběhla, jak: _____

- b. ne, neproběhla

4. Ve které oblasti bylo Vaše dítě dostatečně připravené pro nástup do mateřské školy? Vybrat můžete více možností.

- a. oblékání
- b. stolování
- c. hygiena
- d. socializace
- e. řečová schopnost
- f. jiné, prosím uveďte: _____

5. Jak probíhá spolupráce s paní učitelkou/panem učitelem při péči o Vaše dvouleté dítě?

6. Jak komunikujete s třídním učitelem Vašeho dítěte? Zaškrtnout můžete více možností.

- a. osobně při předávání a vyzvedávání dítěte
- b. na třídních schůzkách
- c. na individuálních schůzkách s učitelem
- d. elektronickou poštou
- e. jinak, prosím uveďte: _____

7. Postrádáte něco v péči o Vaše dítě ze strany mateřské školy?

a. ano, prosím uveďte: _____

b. ne, nepostrádám

Děkuji Vám za spolupráci!

Příloha č. 4

<https://www.surveio.com/survey/d/U5S3U2X8F9M5X7X5J>

Příloha č. 5

<https://www.surveio.com/survey/d/D4M8I4E1O7J>

Příloha č. 6

Vážená paní učitelko, vážený pane učiteli,

jmenuji se Kateřina Mašková a jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studia oboru Učitelství pro mateřské školy. Ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku, jehož odpovědi využiji pouze jako podklad pro svou bakalářskou práci na téma „*Spolupráce rodiny a mateřské školy při výchově dvouletých dětí*“. Cílem mé práce je zjistit, v jaké míře spolupracuje mateřská škola s rodiči při výchově a vzdělávání dětí ve věku 2 let. Dotazník má 15 otázek a je zcela anonymní. Velice děkuji za Vaši ochotu a čas.

Instrukce k vyplnění:

Dotazník obsahuje uzavřené i otevřené otázky. V uzavřených otázkách zaškrtněte, prosím, jen jednu odpověď, pokud není uvedeno jinak. U otevřených otázek odpovězte podle svého uvážení.

Zde, prosím, zaškrtněte správnou odpověď:

Pohlaví:

žena muž

Délka praxe:

méně než 5 let 5-10 let 10-15 let
15-20 let více než 20 let

Nejvyšší dosažené vzdělání:

úplné střední vzdělání ukončené maturitní zkouškou
vyšší odborná škola bakalářské studium na VŠ
magisterské studium na VŠ

jiné – prosím uveďte: _____

1. V jakém typu třídy učíte?

- a. ¹věkově homogenní
- b. ²věkově heterogenní

2. Máte ve své třídě dvouleté děti?

- a. ano
- b. ne

Pokud ano, kolik? Prosím uveďte: _____

3. Jaký mají podle Vás rodiče důvod umístit jejich dvouleté dítě do školky?

- a. návrat do zaměstnání
- b. narození dalšího dítěte
- c. socializace s ostatními dětmi
- d. jiné, prosím uveďte: _____

4. Myslíte si, že děti od dvou let jsou připraveny na umístění do mateřské školy?

- a. ano, odpověď prosím zdůvodněte: _____

- b. ne, odpověď prosím zdůvodněte: Ve dvou letech by měly
trávit čas hlavně s matkou

5. Jaký je podle Vás rozdíl mezi vzděláváním dvouletého a tříletého dítěte?

Dvouleté děti jsou většinou ještě hodně vázány na
matku a nejsou připraveny na MŠ

¹ V homogenní třídě jsou děti stejného věku, tzn. dvouleté děti (v tomto případě)

² V heterogenní třídě jsou děti různého věku, tzn. od 2-7 let

6. Vnímáte přípravy činnosti a aktivit pro dvouleté děti náročnější než pro děti tříleté?

a. ano, prosím zdůvodněte: nízká pozornost dětí, hlavně hry a experimenty, učení prožitkem

b. ne, prosím zdůvodněte: _____

7. Liší se podle Vás metodika práce s dětmi dvouletými oproti dětem tříletým?

a. ano, prosím uveďte, v čem: individuální přístup

b. ne, neliší

8. Je podle Vás Rámcový vzdělávací program uzpůsobený pro přijímání dvouletých dětí do MŠ?

a. ano, je

b. ne, není, proč: _____

c. RVP PV potřebuje pár změn a úprav

9. Je MŠ, ve které pracujete, vybavena pro práci s dvouletými dětmi?

a. ano

b. ne, proč: _____

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s dvouletými dětmi?

a. vždy kladné

b. ve většině případů kladné

c. spíše záporné

Vaši odpověď, prosím, zdůvodněte: nezadaptovaly se

11. Jak v probíhá adaptace dvouletých dětí v mateřské škole, ve které pracujete?

Pomalou, někdy se dítě nezadaptuje vůbec

12. Ve kterých oblastech byly u Vás ve třídě nově přijaté dvouleté děti nejvíce připravené na pobyt v MŠ? Zaškrtnout můžete více možností.

- a. hygiena
- b. stolování
- c. oblékání
- d. socializace
- e. řečová schopnost
- f. jiné, prosím uveďte: _____

13. Požadujete po rodičích spolupráci v péči o jejich dvouleté děti?

- a. ano, prosím zdůvodněte: Je to ve prospěch dítěte
- b. ne, prosím zdůvodněte: _____

14. Jak tato spolupráce mezi Vámi a rodiči probíhá?

Pokud dítěti něco nejde, snažíme se, aby to trénovali doma s rodiči

15. Jak komunikujete s rodiči dvouletých dětí? Zaškrtnout můžete více možností.

- a. osobně při předávání dítěte
- b. na třídních schůzkách
- c. na individuálních schůzkách s rodiči
- d. elektronickou poštou
- e. jinak, prosím uveďte: _____

Děkuji Vám za spolupráci!

Příloha č. 7

Vážená paní učitelko, vážený pane učiteli,

jmenuji se Kateřina Mašková a jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studia oboru Učitelství pro mateřské školy. Ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku, jehož odpovědi využiji pouze jako podklad pro svou bakalářskou práci na téma „*Spolupráce rodiny a mateřské školy při výchově dvouletých dětí*“. Cílem mé práce je zjistit, v jaké míře spolupracuje mateřská škola s rodiči při výchově a vzdělávání dětí ve věku 2 let. Dotazník má 15 otázek a je zcela anonymní. Velice děkuji za Vaši ochotu a čas.

Instrukce k vyplnění:

Dotazník obsahuje uzavřené i otevřené otázky. V uzavřených otázkách zaškrtněte, prosím, jen jednu odpověď, pokud není uvedeno jinak. U otevřených otázek odpovězte podle svého uvážení.

Zde, prosím, zaškrtněte správnou odpověď:

Pohlaví:

žena muž

Délka praxe:

méně než 5 let 5-10 let 10-15 let

15-20 let více než 20 let

Nejvyšší dosažené vzdělání:

úplné střední vzdělání ukončené maturitní zkouškou

vyšší odborná škola bakalářské studium na VŠ

magisterské studium na VŠ

jiné – prosím uveďte: _____

1. V jakém typu třídy učíte?

- a. ¹věkově homogenní
- b. ²věkově heterogenní

2. Máte ve své třídě dvouleté děti?

- a. ano
- b. ne

Pokud ano, kolik? Prosím uveďte: 14

3. Jaký mají podle Vás rodiče důvod umístit jejich dvouleté dítě do školky?

- a. návrat do zaměstnání
- b. narození dalšího dítěte
- c. socializace s ostatními dětmi
- d. jiné, prosím uveďte: _____

4. Myslíte si, že děti od dvou let jsou připraveny na umístění do mateřské školy?

- a. ano, odpověď prosím zdůvodněte: Po úspěšné adaptaci
dokáží fungovat jako tříleté děti
- b. ne, odpověď prosím zdůvodněte: _____

5. Jaký je podle Vás rozdíl mezi vzděláváním dvouletého a tříletého dítěte?

Skoro žádný - záleží na povaze dítěte

¹ V homogenní třídě jsou děti stejného věku, tzn. dvouleté děti (v tomto případě)

² V heterogenní třídě jsou děti různého věku, tzn. od 2-7 let

6. Vnímáte přípravy činností a aktivit pro dvouleté děti náročnější než pro děti tříleté?

a. ano, prosím zdůvodněte: _____

b. ne, prosím zdůvodněte: Pracovala jsem s oběmi
věk. skup. a rozdílly jsem nenášla

7. Liší se podle Vás metodika práce s dětmi dvouletými oproti dětem tříletým?

a. ano, prosím uveďte, v čem: _____

b. ne, neliší

8. Je podle Vás Rámcový vzdělávací program uzpůsobený pro přijímání dvouletých dětí do MŠ?

a. ano, je

b. ne, není, proč: _____

c. RVP PV potřebuje pár změn a úprav

9. Je MŠ, ve které pracujete, vybavena pro práci s dvouletými dětmi?

a. ano

b. ne, proč: _____

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s dvouletými dětmi?

a. vždy kladné

b. ve většině případů kladné

c. spíše záporné

Vaši odpověď, prosím, zdůvodněte: Jsou přizpůsobivé

11. Jak v probíhá adaptace dvouletých dětí v mateřské škole, ve které pracujete?

Lépe než u 3-4 letých dětí

12. Ve kterých oblastech byly u Vás ve třídě nově přijaté dvouleté děti nejvíce připravené na pobyt v MŠ? Zaškrtnout můžete více možností.

- a. hygiena
- b. stolování
- c. oblékání
- d. socializace
- e. řečová schopnost
- f. jiné, prosím uveďte: _____

13. Požadujete po rodičích spolupráci v péči o jejich dvouleté děti?

- a. ano, prosím zdůvodněte: Spol. je důležitá u všech
dětí, u dvouletých obzvlášť
- b. ne, prosím zdůvodněte: _____

14. Jak tato spolupráce mezi Vámi a rodiči probíhá?

Opakovat s dítětem doma to, co se probírá v MŠ

15. Jak komunikujete s rodiči dvouletých dětí? Zaškrtnout můžete více možností.

- a. osobně při předávání dítěte
- b. na třídních schůzkách
- c. na individuálních schůzkách s rodiči
- d. elektronickou poštou
- e. jinak, prosím uveďte: _____

Děkuji Vám za spolupráci!

Příloha č. 8

Vážení rodiče,

jmenuji se Kateřina Mašková a jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studia oboru Učitelství pro mateřské školy. Ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku, jehož odpovědi využiji pouze jako podklad pro svou bakalářskou práci na téma „*Spolupráce rodiny a mateřské školy při výchově dvouletých dětí*“. Cílem mé práce je zjistit, v jaké míře spolupracuje mateřská škola s rodiči při výchově a vzdělávání dětí ve věku 2 let. Dotazník má 7 otázek a je zcela anonymní. Velice děkuji za Vaši ochotu a čas.

Instrukce k vyplnění:

Dotazník obsahuje uzavřené i otevřené otázky. V uzavřených otázkách zaškrtněte, prosím, jen jednu odpověď, pokud není uvedeno jinak. U otevřených otázek odpovězte podle svého uvážení.

Zde, prosím, zaškrtněte správnou odpověď:

Pohlaví:

žena muž

Váš věk:

18-20 let 20-25 let 25-30 let

30-35 let 35-40 let více než 40 let

Nejvyšší dosažené vzdělání:

základní vzdělání vyučení v oboru

úplné střední vzdělání ukončené maturitní zkouškou

vyšší odborná škola bakalářské studium na VŠ

magisterské/inženýrské studium na VŠ

jiné – prosím uveďte: _____

1. Co Vás vedlo k umístění Vašeho dvouletého dítěte do mateřské školy?

- a. návrat do zaměstnání
 - b. narození dalšího dítěte
 - c. socializace s ostatními dětmi
 - d. jiné, prosím uveďte: _____
-

2. Jak zvládlo Vaše dítě adaptaci v MŠ?

- a. velmi dobře
- b. dobře
- c. vůbec

3. Proběhla při adaptaci spolupráce mezi Vámi a paní učitelkou/panem učitelem?

- a. ano, proběhla, jak: Dostupné' modluřovdmi' polyku v MŠ
- b. ne, neproběhla

4. Ve které oblasti bylo Vaše dítě dostatečně připravené pro nástup do mateřské školy? Vybrat můžete více možností.

- a. oblékání
- b. stolování
- c. hygiena
- d. socializace
- e. řečová schopnost
- f. jiné, prosím uveďte: _____

5. Jak probíhá spolupráce s paní učitelkou/panem učitelem při péči o Vaše dvouleté dítě?

Každodenní komunikace o průběhu dne, ráno i odpoledne

6. Jak komunikujete s třídním učitelem Vašeho dítěte? Zaškrtnout můžete více možností.

- a. osobně při předávání a vyzvedávání dítěte
- b. na třídních schůzkách
- c. na individuálních schůzkách s učitelem
- d. elektronickou poštou
- e. jinak, prosím uveďte: _____

7. Postrádáte něco v péči o Vaše dítě ze strany mateřské školy?

a. ano, prosím uveďte: _____

b. ne, nepostrádám

Děkuji Vám za spolupráci!

Příloha č. 9

Vážení rodiče,

jmenuji se Kateřina Mašková a jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studia oboru Učitelství pro mateřské školy. Ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku, jehož odpovědi využiji pouze jako podklad pro svou bakalářskou práci na téma „*Spolupráce rodiny a mateřské školy při výchově dvouletých dětí*“. Cílem mé práce je zjistit, v jaké míře spolupracuje mateřská škola s rodiči při výchově a vzdělávání dětí ve věku 2 let. Dotazník má 7 otázek a je zcela anonymní. Velice děkuji za Vaši ochotu a čas.

Instrukce k vyplnění:

Dotazník obsahuje uzavřené i otevřené otázky. V uzavřených otázkách zaškrtněte, prosím, jen jednu odpověď, pokud není uvedeno jinak. U otevřených otázek odpovězte podle svého uvážení.

Zde, prosím, zaškrtněte správnou odpověď:

Pohlaví:

žena muž

Váš věk:

18-20 let 20-25 let 25-30 let

30-35 let 35-40 let více než 40 let

Nejvyšší dosažené vzdělání:

základní vzdělání vyučení v oboru

úplné střední vzdělání ukončené maturitní zkouškou

vyšší odborná škola bakalářské studium na VŠ

magisterské/inženýrské studium na VŠ

jiné – prosím uveďte: _____

1. Co Vás vedlo k umístění Vašeho dvouletého dítěte do mateřské školy?

- a. návrat do zaměstnání
 - b. narození dalšího dítěte
 - c. socializace s ostatními dětmi
 - d. jiné, prosím uveďte: _____
-

2. Jak zvládlo Vaše dítě adaptaci v MŠ?

- a. velmi dobře
- b. dobře
- c. vůbec

3. Proběhla při adaptaci spolupráce mezi Vámi a paní učitelkou/panem učitelem?

- a. ano, proběhla, jak: V PRVNÍCH 2-3 TYDNECH POBYT V MŠ JEN DO OBĚDA, PO DOMLUVĚ S PANÍ UČ. POSTUPNĚ ZVYKAŇÍ NA SPANÍ
- b. ne, neproběhla

4. Ve které oblasti bylo Vaše dítě dostatečně připravené pro nástup do mateřské školy? Vybrat můžete více možností.

- a. oblékání
- b. stolování
- c. hygiena
- d. socializace
- e. řečová schopnost
- f. jiné, prosím uveďte: _____

5. Jak probíhá spolupráce s paní učitelkou/panem učitelem při péči o Vaše dvouleté dítě?

KOMUNIKUJEME, JAK SČY FUNGUJE DOMA, JAK TO ZVLÁDA BEZ RODIČŮ

6. Jak komunikujete s třídním učitelem Vašeho dítěte? Zaškrtnout můžete více možností.

- a. osobně při předávání a vyzvedávání dítěte
- b. na třídních schůzkách
- c. na individuálních schůzkách s učitelem
- d. elektronickou poštou
- e. jinak, prosím uveďte: _____

7. Postrádáte něco v péči o Vaše dítě ze strany mateřské školy?

a. ano, prosím uveďte:

b. ne, nepostrádám

Děkuji Vám za spolupráci!